

Dve fakulteti
SREDI meseca se je sestel fakultetni svet prirodoslovno-matematične in filozofske fakultete. Težiče razpravljanja je bilo okoli razdružitve dosedanje skupne fakultete. Odločili so se za dve fakulteti. Govorijo so tudi o delu komisij sveta in nekatere članke v njih zamenjali z novimi. Študijsko komisijo pa so razširili. Obravnavali so še vprašanje selekcije in sklenili, da se morajo profesorska mesta na novo razpisati.

Sklad za posojilo
PRI univerzitetnem odboru že dalje časa obstaja sklad za posojila absolventom. Ker pa so za posojila iz tega sklada večkrat pritrili tudi študentje, ki še niso absolventi, se je odbor samopomoči odločil, da ustanovi poseben sklad, iz katerega bodo lahko dobivali posojila vsi študentje. Rok šestih mesecev, v katerem naj se vrne posojilo, je res kratak, toda sklad je premajhen, da bi ta rok lahko podaljšali.

Prof. Zihelc o intelektualcih
17. JANUAR. je imel prof. Zihelc v osrednji študijski menzi predavanje o vlogi intelektualcev. Po predavanju so študentje spraševali prof. Zihelca še o nekaterih zanimivih vprašanjih, tako da se je razvila zelo živahna diskusija.

Pomoč poročenim študentom
ODBOR študentske samopomoči bo te dni začel delati in belo moko poročenim študentom. Socialno-ekonomsko komisije posameznih združenj so že poslale sezname študentov,

SMUČARJI — POZOR!

Ker so zaradi tehničnih razlogov ostala mesta za dva smučarska tečaja na Kofcah prazna, pozivamo vse, ki so reflektanti in ki so se prijavili kot eventualne rezerve, naj se čim prej zglase na planiskem društvu »Univerza«, Miklošičeva 5a. Ta dva tečaja bosta od 11. do 13. in od 18. do 23. februarja 1957.

ki pridejo v poštev. Poleg tega bodo socialno šibiki študentom razdelili nekaj žla in mleka v prahu. Pošiljaka paketov, ki bo pripeljal v kratek, pa se bo verjetno uporabila za brezplačne malice tam, kjer so študentje po ves dan na fakulteti.

Zaposlitev za študente
ZE DALJ časa si univerzitetni odbor samopomoči prizadeva, da bi se študentje, ki redno prosijo za podporo, kje honorarno zaposlili. Sedaj se bo osnovala komisija, ki bo skrbela za zaposlitev takih študentov, pozneje se bo pa razširila v poseben odbor. Prijavilo se je že več študentov, večina na zahtevo, da bi se zaposlili za pomoč pri inštrukcijah, za ostale zaposlitve pa bolj malo. Združena bodo tudi sestavila seznam vseh honorarno zaposlenih študentov, ki ga bo univerzitetni odbor predložil posredovalnici za delo.

Prvi študijski programi
PROFESORJI pravno-ekonomsko fakultete so na izredno zahtevo fakultetnega sveta izdelali študijske programe. Tako je pravno-ekonomsko fakulteta prva v Ljubljani, ki ima urejene študijske programe. Velik delež ima pri tem nedvomno tudi študentska organizacija, ki je prav s svojimi neprestanimi zahtevami pripravila fakultetni svet do omenjenega sklepa.

Študentje o filmu
ŠTUDENTJE elektrotehniške so se zbrali in debatirali o nekaterih problemih filma. Na svoj debatni večer so povabili naše filmske ustvarjalce in kritike ter jim stajali vprašanja. Sredi meseca pa je klub ljubljanskih študentov priredil večer kratkih filmov. To je bil prvi večer iz serije filmskih večerov, ki jih ima klub v načrtu. Predvajanih je bilo več dokumentarnih, reportažnih in zabavnih filmov.

tribuna

LIST ŠTUDENTOV LJUBLJANSKE UNIVERZE

LETO VII

LJUBLJANA, 31. JANUARJA 1957

Štev. 2

SEJA UNIVERZITETNEGA SVETA

RAZPRAVA O REPUBLISKEM ZAKONU

UNIVERZITETNI SVET JE RAZPRAVLJAL O NAČRTU REPUBLIŠKEGA ZAKONA O UNIVERZI. NOVA STRUKTURA UNIVERZE. ŠTUDIJ NA MEDICINI ŠEST LET, NA TEHNIKI SE ŠTUDIJ ZAVLEČE ČEZ SEDEM LET. UČNI NAČRTI NAJ BODO TAKŠNI, DA OMOGOČIJO POVPREČNEMU ŠTUDENTU DIPLOMIRATI V REDNEM ŠTUDIJSKEM ČASU

V sredo 16. januarja je bila v sejni dvorani univerze seja univerzitetnega sveta, ki ji je predsedoval predsednik dr. Franc Hočevar. Na dnevnem redu je bila razprava o načrtu republiškega zakona o univerzi in rektorjevo poročilo o domovih in menzah.

KAKŠNA BO NOVA STRUKTURA UNIVERZE?

Največ so razpravljali o strukturi ureditvi univerze in času trajanja študija. Poročevalec je članke sveta seznanil s staljši posameznih fakultetnih svetov in fakultetnih uprav o tem vprašanju. Tako so že od prvega dne združive fi-

lišče o sedmih samostojnih fakultetah.

TRAJANJE ŠTUDIJA IN ASTRONOMSKE DOLŽINE

V splošnem zakonu o univerzah je določba, ki govori o času trajanja štud. in določa, da študij na univerzi traja od 4 do 6 let. V razpravi o trajanju študija je univerzitetni svet predvidel, da se v republiškem zakonu določi točen čas predavanj in pouka. Tako traja študij na prirodoslovno-matematični in filozofski fakulteti in pravno-ekonomski fakulteti 8 semestrov, na agronomski in gozdarski 9 semestrov, na tehniški 9 oziroma 10 semestrov, na veterini 10 semestrov in na medicini 12 semestrov za oba oddelka. Na tehniški je zadnji semester predviden za pripravo diplomskega dela.

Čas trajanja študija se iz leta v leto podaljšuje. O tem pojavu zelo nazorno govorijo statistični podatki. Po teh podatkih rabijo študentje na pravnem oddelku povprečno 5

le za dokončanje študija (povprečna starost 25 let), na ekonomski 5 do 6 let (povprečna starost 25 do 26 let), na agronomski 7 let (povprečna starost 28 let), na gozdarstvu 6,6 let (povprečna starost 26 do 27 let), na medicini 7,2 let (povprečna starost 27 let), na arhitekturi 8 let (povprečna starost 29 let), na elektrotehniški 7,5 let (povprečna starost 29 let), na gradbeništvu in geodeziji 7,5 let (povprečna starost 29,5 let), na kemiji 5,5 let (povprečna starost 25,3 let), na rudarstvu 8,5 let (povprečna starost 30 let), na metalurgiji 7,1 let (povprečna starost 26 let), na strojništvu 7,5 let (povprečna starost 29 let). Po statističnih podatkih se je študij skrajšal samo na treh oddelkih in sicer na metalurgiji, strojništvu in kemiji.

V razpravi so poudarili, da je treba povprečnemu študentu omogočiti, da v času trajanja študija pridobi vse pogoje za pravočasno končanje. V zvezi s tem pa bo nujno pril-

goditi in izboljšati učne načrte in zagotoviti stalnost učnih programov. Predstavnik študentov je posebno poudaril važnost, da se v statutih točno določijo učni programi in snov, ki jo mora študent za izpite obvladati.

TRETIJI IZPIT PRED KOMISIJO

V načrtu zakona je tudi člen, ki določa, da imajo študentje pravico delati izpite trikrat in sicer tretjič pred komisijo. Četrthi bo kandidat delal izpit le s pristankom fakultetne uprave. Kdor tretjič izpita ne opravi, izgubi pravico do nadaljnjega študija. Predstavnik študentov v univerzitetnem svetu se je zavzemal, da bi se takšnemu študentu dovolilo ponovno vpisovati ta kritični predmet, kar pa univerzitetni svet ni sprejel. Razpravljali so razen tega še o skrbni univerze in fakultet za izobraževanje odraslih.

Na koncu je rektor poročal o študentskih domovih in menzah. Sklenili so, da bo ena izmed prihodnjih sej posvečena predvsem študentskim vprašanjem. Sem sodijo socialno-zdravstveni in materialni problemi študentov.

PRVI ŠTUDENSKI FESTIVAL V TRBOVLJAH

UTRIP NAŠEGA ŽIVLJENJA

Od 13. januarja do 2. februarja se vrši I. študentski festival v Trbovljah. Na prireditvi sodeluje akademska folklorno-plesna skup. »France Marolt«, študent akadem. za igralsko umetnost, akademski pevski zbor »Tone Tomšič«, študentje akademije upodabljajočih umetnosti, študentski plesni orkester, veseli večer in študentje akademije za glasbo.

Imeli smo že več študentskih festivalov, med njimi tudi uspeli festival primorskih študentov. Toda festivala, ki bi bil na takšni umetniški višini in ki bi tako posrečeno združili naše osrednje študentske kulturne umetniške skupine, še ni bilo. Ideja, da bi revirsko akademsko društvo v Trbovljah organiziralo študentsko kulturno manifestacijo, ni nova. Pojavljala se je že več let. Krivda, da se ta zamisel ni izvedla, zadene vse dosedanje odbore društva. Sele letos, ko sta se organizacije festivala lotila dva sposobna študenta, ki nista niti člana odbora, je steklo. Pri organizaciji festi-

vala je bila glavna ovira pomanjkanje denarnih sredstev, kajti jasno je, da se stroški vseh teh prireditev ne dajo kriti z vstopninami. Svoj delež je prispeval O.O., nekaj O.O. LMS in SZDL, ostalo pa delovni kolektiv. Pri vseh naštetih in tudi pri delavskih kulturno prosvetnih društvih Svoboda so organizatorji našli polno razumevanje in podporo.

Trboveljski študentje zaradi pomanjkanja časa in zaradi prezaplenosti v najrazličnejših kulturnih in športnih društvih ne morejo spraviti skupaj svojega zbora, dramske skupine itd., kot to uspe drugim pokrajinskim klubom.

Namen festivala je, da rudarjem in ljudem prikažejo naše delo na kulturnem področju. Razen tega hočejo dati trboveljskemu delovnemu človeku kulturni užitek. Ta dvojni namen dokazuje festivalski program: nastop akademske folklorne - plesne skupine »France Marolt« s svojim ve-

čerom jugoslovanskih narodnih plesov, s katerim je gostovala po zahodni Evropi in dosegla lepe uspehe, predstava študentov akademije za igralsko umetnost z odlomki iz Shakespearovega dela Kakor vam drago in z Molierovim Sganarellov koncert akademskega pevskega zbora s svojo kaniato Stara pravda, s katero se odpravljajo na turnejo po Jugoslaviji. Študentje akademije za upodabljajočo umetnost pa so v času festivala odprli lepo in obsežno razstavo, na kateri sodeluje 12 mladih umetnikov. Poudarek je na štirih študentih iz revirja, ki razstavljajo skupaj okoli 50 del. Razstava je imela velik odziv med trboveljskim občinstvom, saj jo je že v prvem tednu obiskalo 1500 ljudi. Naj priporočim, da imajo ljubljanske umetniške razstave povprečno po 3000 obiskovalcev! Prav tako dobro so bile obiskane tudi ostale prireditve, saj je bila za večer jugoslovanskih narodnih plesov dvorana oba krat razprodana.

SREČANJA Z LJUDMI

Najstarejša slušateljica

Nekega januarskega popoldne sem uradno zaustavil milenično z vlijudnim vprašanjem. Iz žepa je privlekel specijalno in mi začel pojasnjevati načrt mesta. Ni bilo težko najti na njegovem zemljevidu označene ulice. Srečaval sem premražene otroke, ki jim je sneg primrznil na obleko, pa so kljub temu zadovoljivo prenašali sneg letošnje zime. Starejši ljudi tukaj v predmestju nisem srečeval na cesti.

Hiša, ki sem jo v tem predmestju iskal, se ne naslanja na druge. Na samem raste iz zemlje kot prilikav grm. Ne preveč skladno in ne zanemarljivo. Nekoliko zapuščen. V tej predmestni hiši sem iskal najstarejšo slušateljico naše univerze, ki je predlaskim praznovala svojo petdesetletnico. Takrat o tej slušateljici nisem vedel še ničesar.

Ta popoldan sem našel predmestje in sivo enonadstropno hišo z najstarejšo slušateljico naše univerze in moral bi spregovoriti. Bilo mi je sprva nerodno in težko. Najstarejša slušateljica naše univerze je namreč daljna potomka nemškega pesnika Heineja, pravzaprav njegova pranečakinja. Hamburško-hanoverska veja pesnikovega rodu je namreč že izumrla in zdaj preti ista usoda kranjski veji. Ada Hayne, najstarejša slušateljica ljubljanske univerze, je ostanek te kranjske veje.

— Izhajate iz ljubljanske družine. . . ?

Da. Rodila sem se v Ljubljani, 1906 leta. Po poklicu sem bila najprej učiteljica. Učiteljski poklic me zanesel na prvo službeno mesto v Cerklji pri Krki. Potem sem dolgo časa premišljevala. Leta 1939 sem se odločila in se še isto leto vpisala na univerzo, kjer sem poslušala pedagoško skupino, ker mi kaj drugega ni bilo omogočeno. Po končanih študijih sem bila nekaj časa doma, dokler nisem dobila mesta knjižničarke v ministrstvu za zdravstvo. Toda čez nekaj časa sem tudi to službo opustila.

— Zakaj. . . ?

Da bi se lahko posvetila književnosti. Štiri leta sem nato študirala in prevajala Heinejeva dela. Obdelala sem njegovo življenjsko delo.

— Je to vaš prvi stik s prevodno književnostjo. . . ?

Ne. Ze pred vojno sem prevajala nekaj dela iz otroške književnosti. Med vojno sem začela prevajati tudi iz češčine. Pri tem svojem delu pa sem našla v vprašanju iz psihologije, ki bi jih rada spoznala in dognala.

— Zaradi tega ste bržkone znovó odšli na univerzo?

Vpisala sem se predvsem zato, ker sem bila nezadovolj-

na s predvojnimi študijem. Pred vojno je bil študij psihologije zanemarljen in zastareel. Eksperimentalne psihologije skoraj nismo slislali. Da ne govorim o mentalni higieni in drugih vedah, ki so ozko povezane s študijem psihologije. To pa so končno vsa tista vprašanja, ki jih človek v življenju in literaturi spoznava in srečuje. Eksperimentalno psihologijo bi moral poznati vsak izobraženec. Današnji čas postavlja ljudi pred številne probleme, duševne in življenjske narave in izobražen človek bi moral znati svoji okolici svetovati in pomagati. Posebno v zadnjem času, ko ustanovljamo posvetovalnice za družino in otroke, brez modernega znanja in najnovejših spoznanj na tem področju ne gre. Meni bo to veliko koristilo pri nadaljnjem delu.

— Govorijo, da je študij za ženske na univerzi precej težek. . . ?

Za povprečje so nekatere stroke morda res nekoliko težke. Toda zavrniti moram naziranj tistih ljudi, ki stavljajo za ženske pregraje, češ da je žena za dom in družino. Vsaka, ki na svoj študij resno misli, uspe. Posebnost pa so seveda izrazito netalesnirana dekleta. Kajti danes je velika umetnost spraviti študij v sklad s potrebnimi vsakdanjimi opravili. In življenjskimi

CLANI SLOVENSKEGA KVINTETA, KI BODO NASTOPILI NA PRVEM FESTIVALU TRBOVELJSKIH ŠTUDENTOV

Občni zbor Društva visokošolskih profesorjev in znanstvenih delavcev

Polne roke dela

15. januarja tega leta je bil v zbornični dvorani na univerzi letni občni zbor Društva visokošolskih profesorjev in znanstvenih delavcev, katerega se je udeležil tudi zastopnik republiškega odbora sindikatov in predstavnik Zveze študentov ljubljanske univerze. Po izvolitvi delovnega predsedstva in sprejetju dnevnega reda je o delu društva poročal dosednji predsednik prof. dr. Franc Zavrnik.

Precej skrbni je odbor v preteklem letu posvetil ideološki izobrazbi članstva, čeprav so bili znatno večji uspehi doseženi v ekonomskih vprašanjih in kulturno-družabnem življenju. Pokazalo se je, da so bili člani odbora obremenjeni z delom v društvu in preobremenjeni z javnim delovanjem izven društva, medtem ko so se mnogi člani društva omejevali samo na svoje ožje strokovno in znanstveno delovanje. Anketa o članstvu je pokazala porasno sliko. Zato so lani pričeli graditi stanovanja — kot zadruga. Nekatere zadruge že dokončujejo gradnje. Obenem so v preteklem letu realizirali staro zamisel o poletniškem domu ob naši morški obali. Kupili so na pol zgrajeno hišo v Portorožu in jo z lastnimi sredstvi dogradili in opremili. Dogradili so jo z denarnimi sredstvi iz posojila, ki so ga brez obresti dali člani društva na razpolago ter z drugimi posojili in podporami. Nekoliko manj sreče pa imajo z domom na Mežakliji. Kakor je znano, je dala univerza oba poslopja društvu na razpolago. Zaradi težavnega vzdrževanja in upravljanja doma, so s sodelstvom sklenili z jeseniško železarno pogodbo o dokončni dograditvi in izkoriščenju doma. V preteklem letu pa je železarna pogodbo izigrala.

V kulturnem in družabnem pogledu so izpolnili svoj načrt. Enkrat mesečno so priredili družabne večere. Ti so bili v začetku združeni z glasbo, katerega so pozneje opustili. Umetniške programe so izvajali slušatelji umetnostnih akademij. V ta okvir so vključili tudi predavanja. Tu so se ravnali po načelu, naj bi bila vsebinsko lažjega značaja, zato so jim bila poročila o potovanjih z inozemstvom najbolj prikladna.

Po daljši razpravi so člani izvolili nov odbor, kateremu predseduje prof. dr. Stanka Škerlj.

— Iz

Led je prebit

Približno pred dvema letoma so študentje iz Domžal in okolice ustanovili svoj akademski klub, ker zaradi življenja izven Ljubljane ne morejo sodelovati pri delu študentske organizacije. Klub je moral premostiti marsikatero težavo in neuspeh. Počasi pa so napredovali. Težave so imeli s štipendijami, ker občinski ljudski odbor ni pokazal razumevanja. Sele pred kratkim, ko so našli štipendije že drugod, so razpisali nekaj pogodbenih štipendij. Imeli so tudi precej težav, da so pri ljudeh zbudili zanimanje za delo kluba. Najprej so poskusili s javnimi debatnimi večeri, vendar je bil odziv precej slab. Več zanimanja pa so bili deležni z prireditvijo brucovanja in udarniškega dela. Po uspelem ustnem časopisu, na katerem so sodelovali novinarji ljudske pravice, so se z uspehom uvrstili tudi ostale prireditve: debatni večer o delavskem samoupravljanju, predavanje o Sovjetski zvezi in literarni večer priznanih slovenskih književnikov. Delo kluba hromi pomanjkanje denarnih sredstev.

— In še nekaj. Poslednji čas se je tudi pri nas začelo nekoliko bolj živahno razpravljati o uporabi psihologiji. Kaj sodite o tej aktivnosti pri nas?

Razgibal smo se razmeroma zelo pozno. Medtem ko so v nekaterih zahodnih državah, zlasti v ZDA, Franciji in Skandinavskih državah dosigli že ogromne uspehe, so te stvari pri nas šele v nastajanju. To so seveda krvavo potrebne stvari. Dobro je, ker lahko uspehe, ki so jih drugod že dosegli, posnemamo in gradimo na njihovih izkušnjah. Koliko koristnega nam lahko uporabna psihologija prinese v šole, tovarne, vzgojne zavode itd. Tej veji znanosti prerokujejo še veliko bodočnost. Kajti v svetu vedno bolj prevladuje spoznanje, da so v življenju in družbi zelo važne duševne funkcije.

S tem bi bilo srečanje z najstarejšo slušateljico naše univerze opisano, če zamočim besede o Heineju in njegovem časnarskem delu. Srečanje s Heinejem — novinarjem pa ne spada v ta okvir.

— Ali je to dovolj za uspeh v življenju. . . ?

Resno delo na vsak način pripelje do uspeha. Predvsem pa pridnost in vztrajnost. Pred nobeno zapreko se človek ne sme vdati brez trdovratne borbe in odpora. Poglejte v teh letih bi se marsikomu zdelo smešno in nepotrebno vpisovati semestre. Toda, da je takšno pojmovanje zmotno in iz nekega prepričanja, da mi bo ponoven študij psihologije koristen, sem se odločila za vpis, čeprav imam že pet križev na svojih ramenih. To mi seveda še ni bilo dovolj. Začela

— Kako to vskladite. . . ?

Nimam večjih težav, ker študiram samo tisto, kar me veseli in zanima. To v bistvu ni takšen študij kot ga imajo drugi študentje. Izpiti mi niso potrebni, ker ne študiram zato, da bi prišla do kruha. V tem je morda bistvena razlika. Kajti delo in družina mi ne dopuščata toliko časa, da bi lahko obiskovala vaje in predavanja, čeprav smatram, da je to za študij psihologije izredno važno. Redni študentje tega ne bi smeli zanemarjati, ker je njihova osnovna naloga, da se z vso dušo zanimajo za študij in znanje.

— Ali je to dovolj za uspeh v življenju. . . ?

KAM BI DAL?

NUK je naša osrednja znanstvena knjižnica in njene naloge so iz dneva v dan pomembnejše. Kljub vsem težavam, s katerimi se bori, je njeno delo uspešno in pomembno tudi v jugoslovanskem merilu. Njenemu upravniku dr. Ruplu smo zastavili dve vprašanji:

— Kakšne naloge ste si zastavili za leto 1957?
Cilj vsega našega delovanja je čim bolj ustreči z domačo in tujo znanstveno knjigo študentom in vsem tistim, ki znanstveno delajo. Letos nameravamo povečati število inozemskih znanstvenih revij. Sedaj dobivamo že 430 tujih revij. Skušali bomo tudi nabaviti čimveč aktualne znanstvene literature, seveda — stara pesem — v mejah razpoložljivih kreditov, ki se letos niso povečali. Več bo tudi zamenjave z vzhodnimi državami, ker se tam v zadnjem času zelo zanimajo za naše publikacije. Predvsem jih zanima literatura o naših narodnih in znanstvenih problemih n. pr. iz literarne zgodovine, narodne zgodovine, družbenih ved itd. Pri teh zamenjavah pa smo včasih v zadregu, ker imamo

prostore, kjer bi študentje lahko študirali, bodisi iz knjig, izposojenih v fakultetni knjižnici, ali pa iz svojih skript. Potem se ne bi več dogajalo, da bi moral študent ali profesor, ki je izključno navezan na literaturo v naši knjižnici, ostati brez prostora, ker mu ga je zasedel študent, ki na našo knjižnico ni tako navezan ali pa njenih knjig sploh ne potrebuje.

— Kakšni so vaši odnosi s študenti?

— S študenti imamo dobre odnose in jim pomagamo, če le moremo. Zeleni bi pa nekoliko več disciplin. Zgodil se je, da gredo študentje iz čitalnice in pustijo svoj sedež nezaseden. Odhajajo na predavanja, seminarje in v mesto. Spodaj pa čakajo vrste študentov. To je zelo nekollektivno. Polem navade, da študentje promenirajo, govorijo in kadijo po avli. To se dogaja zlasti v popoldanskih urah in takrat hrup iz avle zelo moti tiste v čitalnici. Takšne promenade prenesemo tudi v stranske hodnike knjižnice, posebno radi v parih. V prihodnje smo zaradi tega uredili skromno opremljeno kladilnico in zajtrkovalnico, pa jim je, izgleda, v avli bolj všeč. Reči pa moram, da ni več toliko knjig pokvarjenih. Prej se je namreč dogajalo, da so pisali v knjige, jih podpirali in iz njih trgali slike in strani z obrazci. Mnogo pa je še primerov, da knjig, ki smo jih posodili na dom, ne vračajo redno.

NOVA SKRIPTA

Tiskovna komisija tehniške fakultete je prišla od sodelovanja študentov z izdajanjem skript prof. dr. ing. Dušana Lašiča »O dajalnikih«. Pravkar je izšel 1. snopič »Resonančni ojačevalci«, ki je že naprodaj po ceni 240 din. Učbenik je bil nujen potreben in je med študenti naletel na lep odziv.

Poslopje ekonomske fakultete v Beogradu

UTRINKI

BEOGRAD Študentski karneval

Beograjski študentje se pripravljajo za prvi študentski karneval v državi. Ni še povsem jasne zamisli, kako naj bi ta karneval izgledal. Beograjski študent je pred kratkim objavil reportažo pod naslovom Festa delle matricole o študentskem karnevalu v Padovi. Ta reportaža je bila priložnost za razpravo o izvedbi beograjskega študentskega karnevala.

ZAGREB Majski festival

Na zadnjem sestanku univerzitetnega odbora zagrebske univerze so sprejeli okvirni načrt za majski festival. Načrt še ni popolnoma izdelan,

ker je njegova realizacija precej odvisna od materinskih sredstev.

Letošnji majski festival se bo v marsičem razlikoval od dosedanjih, tako glede trajanja in obsega festivalnih prireditvev. Festival bo predvidoma trajal od 8. do 23. maja. Spored kulturnih prireditev bi bil v glavnem na Trgu Republike in dvoranih v središču mesta. Predvidevajo tudi gostovanja kulturno umetniških in športnih skupin iz drugih univerzitetnih središč v državi.

ČRNO NA BELEM

„Rešitev pa kakor je“

Učni načrti! Povejte pripombe, če jih imate! Razgovori v tovariškem in plodnem vzdušju! Vse bo rešeno (?) in zopet bo mir pri domačem ognjišču. Temno bo in tudi sonce bo sijalo, kot v vseh časih in krajih svetovne zgodovine. Tako nekako sem razbral misli v članku poslednjega številke »Tribune« o študijskih problemih na PMFF.

Zdi se mi, da težije reševanja ni v tem smislu, tudi menim, da delo študijske komisije pri fakultetni upravi ni zajeto v ta okvir. Način dela komisije ni povsem dosleden. Pri nas se je po neki čudoviti logiki razpela naveda, da mora študent, če ima kakšne pripombe k pomanjkljivosti učnega načrta, izdelati tudi rešitev od vseh potankosti. Če ne, so njegove pripombe vse prej kot resne. Prepričan sem, da od študenta ta komisija preveč zahteva.

Tudi rešitve hoče in obravnavamo samo »študijske rešitve«. Kako rešiti, to je primarna naloga študijske komisije, o tem na razglablja in skupno odloči.

Germanist ne zna jezika po končanem študiju, izjavljajo študentje še nekaj let. Ali, da uporabim obzobja slavistov, ki jo je nekdo izrekel član te komisije: študent-slavist po petih letih študija ni plemen. Menim, da je ta obsodba zavajajoča, da iz nadaljnjega povzročenja sem razbral, da nismo iskali vzrokov za »nepismenost« slavista, pa naj bodo subjektivni ali objektivni.

Ni važno, kaj postavimo pod A ali pod B, važno je, kaj obsega diplomski izpit in kaj se zahteva pred diplomom in kako. Ali ne bi kazalo razpravljati o težnjah vseh predavateljev posameznih seminarjev in jih usklajevati?

Čarli Ludvik

Prstni odtisi

Morda bo na prvi pogled izgledalo, da iščem dlako v jajcu in da imam zastarele mamešćanske navade. Vendar — kljub temu, smo v drugi polovici dvajsetega stoletja. Nekaj časa se že hranim v menzi študentskega naselja. Nimam kdove kako pretiranih in nenavadnih zahtev. Samo neka stvar, ki bi jo imenoval praočloveška potreba, me je zbudila. Zgodil se je, da nam od časa do časa postrežejo s palačinkami ali drugim približkom, ki spada na jedilni list študentov. Za mizo nas sedi po šest, v sredo pa prinesejo krožnik s šestimi palačinkami.

Potem iz tega krožnika kar z rokami jemljemo palačinke, ker drugih pripomočkov, ki spadajo v moderno gospodinjstvo in gostinstvo nimamo. Temu se pravi kulturna potreba! Tako je včasih na eni sami palačinki šest ali več prstnih odtisov študentskih rok. Za tiste, ki imajo izpite iz kriminalistike, so palačinke dober učni pripomoček za razpoznavanje vzorcev prstnih odtisov. Drugim pa je ta stik z daktiloskopijo odveč. Morda bi se le dalo kako drugače postreči, da bi bilo bolj higijensko in kulturno?

Mesečnik, ki ga študentje premalo poznajo

Založba CK LMS izdaja tednik Mladina, revijo Mlada pota in mesečnik Priročnik za mlade aktiviste. Mladina je podobna študentski Tribune, le da obravnava probleme tako srednješolske kot delavske in kmečke mladine in skrbi za vsestransko izobrazbo je teh. Mlada pota so literarna revija, izhajajo mesečno, skozi vse šolsko leto, in prinašajo poleg proze in poezije mladim tudi razprave o filmu, o najrazličnejših kulturnih, filozofskih in drugih teoretičnih vprašanjih in seznanja mladino z najrazličnejšimi, zlasti kulturnimi dogajanjmi pri nas in po svetu.

Tretja publikacija v založbi CK LMS pa je mesečnik Priročnik za mlade aktiviste. V preteklem letu je izšlo deset števk, vsaka na treh tiskovnih polah in opremljena z bogatimi ilustracijami. Priročnik odkljuje zlasti to, da prinaša brez zamud kar najobsežnejše, študijsko poglabljeno gradivo o vseh važnih splošnih in političnih dogodkih v Jugoslaviji. V rubriki n. pr. Vprašanja naših dni pa zlasti študijsko obravnava domača gospodarska, ideološka in socialna

loška vprašanja, v rubriki Socialistična obzorja pa razprave o dogajanjih v svetu, n. pr. o italijanski, francoski in kitajski komunistični partiji, o razmerah v vzhodnih državah itd.

Priročnik bo svoj obseg razširil na 48 do 64 strani, izhajal bo redno ob koncu vsakega meseca (razen počitnice) in bo pisal o socialističnih gibanjih v svetu, o svetovnih gospodarskih in političnih problemih, o naših notranjih dogodkih, o gospodarstvu, zdravstvu, družbenem upravljanju, o šolski reformi, o razpravah v skupščini, o vseh tistih sodobnih vzgojnih, etičnih, psiholoških vprašanjih, dalje o kulturnih, literarnih in umetniških vprašanjih, o filmu in drugih vplivih na mladino — skratka, o vseh najvažnejših vprašanjih, ki zanimajo mladi rod. Pisal pa bo tudi o marksizmu in njegovih tvorcih, o politični ekonomiji, o zgodovini naprednega mladinskega gibanja v Sloveniji in Jugoslaviji, o naši veljavni zakonodaji, pravicah in dolžnostih, ki od tu izvirajo, in še o mnogih drugih zanimivostih.

Zaradi svoje bogate vsebine in izredne aktualnosti radi segajo po Priročniku tudi ostali, ne le mladi aktivisti. Se prav posebej pa bo koristil študentskim klubom, pa tudi ostalim študentom za široko razgledanost ali za delo v svoji ali ostalih družbenih organizacijah.

Dr. MIRKO RUPEL (desno) v razgovoru z g. Burgeoisom, predsednikom Mednarodne federacije bibliotekarskih združenj (FIAB)

Kakšni so bili predvojni študentski listi

Prof. Boris Misja:

Predvojni študentski časopisi, vsaj levičarski, nikoli niso bili glasilo kakšne študentske politične organizacije. Pač pa so imeli močno vpliv in vsa podpora v naprednih študentskih društvih kot so bili Triglav, pozneje Mladi Triglav in po njegovi prepovedi Slovenski klub.

Naj naštejemo nekaj najvažnejših: Akademski glas in njegov naslednik »1551« — to sta bila levičarska lista. Glasilo klerikalnih »stražarjev« — Katoliške akcije pa je bila »Straža v viharju«. Okoli »Akademskega glasu« in pozneje »1551« je bilo zbranih mnogo marksistov, n. pr. Boris Zihel, dr. Lev Modic, Uroš Kraigher itd.

»Akademski glas« in »1551« sta vedno vodila ostre polemike s »Stražo v viharju« in včasih tudi s »Slovincem« ali »Jutrom«. Sploh se je v listu odražala aktivnost levičarskih vrst, ki so se posebno razgibale ob raznih akcijah in poskusih klerikalcev. Sem spadajo razna predavanja političnih delavcev, akcija za univerzitetno knjižnico in za popolno in svobodno univerzo, ko so klerikalci n. pr. zahtevali, da se na univerzi uvede redna maza in na balkonu postavi razpelo. Vse to smo v listu obravnavali s ostrimi polemikami, med študenti in v javnosti pa z demonstracijami.

Jasno je, da nas cenzura ni pustila, da bi počenjali, kar bi se nam zljubilo. Njena neargumentirana črtanja so nam včasih zreducirala kar po trideset strani. Take luknje smo potem mašili z neškodljivimi kratkimi vestmi ali pa s Stritarjevimi ali Župančičevimi pesmimi. Bralcem smo se morali venomer opravičevati, da so naših nerednosti krive »ovire«, ki jim pri najboljši volji nismo kos.

CENTRALNI ODBOR ZVEZE ŠTUDENTOV JUGOSLAVIJE

razpisuje

NATEČAJ

ZA IZDELAVO ZNAČK ZVEZE ŠTUDENTOV JUGOSLAVIJE

- I. nagrada: 40.000 din
II. nagrada: 20.000 din
III. nagrada: 10.000 din

Pogoji natečaja:

1. Pravico do natečaja imajo vsi državljani FLRJ.
2. Osnutek mora biti primeren za izdelavo značke Zveze študentov Jugoslavije.
3. Osnutek bo izbrala žirija, sestavljena iz študentskih predstavnikov in likovnih strokovnjakov.
4. Osnutki morajo biti šifrirani in v dveh izvodih: prvi osnutek naj bo izdelan s tušem, drugi pa naj bo v barvah. V posebnem zaplajenem ovitku morajo biti šifre razločene.
5. Poslednji rok za sprejem osnutkov je 25. februar 1957. leta.
6. Osnutek naj udeleženci pošljejo (kakor tudi vse morebitne dopolnilne informacije) na naslov: Centralni odbor Saveza studenata Jugoslavije, Trg Marxa i Engelsa br. 1a/VII, Beograd.

Družba in visoka šola

Zadnji čas obirno razpravljamo o tem, kako bi republiški zakon moral urediti bistvena vprašanja naše univerze. Temelj družbenemu upravljanju na univerzi je postavil že splošni zakon o univerzah in rezultati dveletnega upravljanja so dali dobre sadove. Toda to je šele začetek urejanja razmer na univerzi. Splošne določbe zveznega zakona moramo prilagoditi na naše slovenske razmere in najti takšno obliko ureditve naše univerze, ki bo koristila našemu družbenemu in gospodarskemu razvoju.

Načrt republiškega zakona o univerzi je izdelan in družbeni organi na naši univerzi o njem že dajajo razpravo. V okviru teh razprav sodi tudi ta naš prispevek, ki sicer govori precej splošno o problemih visokih šol in njihovega odnosa do družbe, koristen pa bo verjetno že iz razloga, da osvetli nekatere dosedanje pomanjkljivosti in probleme, ki bi jih morali upoštevati pri izdelavi zakonskih določil in statutih. O teh problemih več ali manj razpravljajo na vseh univerzah v svetu in so posamezne značilne črte razvoja današnjih visokih šol vzete iz razprav posameznih tujih študentskih listov. Nekateri od teh problemov se v enaki luči pojavljajo tudi pri nas.

Visoke šole niso v nekem izoliranem prostoru, pač pa kar najtesneje povezane z družbeno realnostjo; tudi njih zaleda pospešeni proces razdeljevanja funkcij v sodobni družbi. Njih stara idealno obarvana podoba se razkroja. Nove tehnične znanosti so naše svoje mesto v poprejšnji izoliranosti tehniških visokih šol, prizadevajo si — vendarle z očitno ne dovolj učinkovitimi sredstvi — da bi premostile svojo oddajenost z drugimi znanostmi. V okviru starih univerz sta se ekonomija in naravoslovje razvila v samostojne fakultete, znotraj njih pa so se spet zelo močno izoblikovale posamezne stroke. Povezanost med fakultetami samimi in med disciplinami, uvrščenimi v okrilje fakultet, se že močno krha. S tem prihaja nevarnost, da bo univerza počasaj izgubila svoj obraz, ker prihaja v nasprotje s prvotno idejo, ki ji je smerom določa struktura. Njeno notranje jedro teži bolj in bolj

po visokospecializirani poklici in izobrazbi študent, ki naj bi zajela čim širši obseg in omogočila bodočemu strokovnjaku, da bo s čim večjim uspehom funkcionalna v svojem poklicu.

KRITIKA S ŠTUDENTSKE STRANI

Prav sem pa sega kritika s študentske strani. Ko so šli študentje skozi univerzo, so prišli prav do obzorja svojega poklica. Zdaj se jih lotiva dvom, če ni bilo bistveno morda zamujeno. Pričakujejo, da bodo kmalu zavzeli svojo družbeno vlogo na vodilnih mestih. Tam se bo doletela njihova vrednost za bodoče naloge in delovne načrte, njihova človeška vrednost. Le tistemu, ki vidi akademsko delo v pravočasnem spoznavanju nalog v bodočnosti in se pripravila za njihovo reševanje, bo jasno, da njegovemu poklicu ne zadostuje le veliko resne volje in ne le znanost mera zanesljivega znanja, ampak da šele ocena lastne dejavnosti in vpogled v odnose vodi k razumevanju ter ustvarja možnosti nadaljnjega oblikovanja

nja samega sebe. Tako je naravno, da izhajajo študentje ob temi »družba in univerza« iz načelnega vprašanja, kaj bi bilo mogoče storiti, da bi visoke šole v večji meri skrbale za izobrazbo ljudi, ki bodo zmogni samostojne zavesti in razumevanja samega sebe. Kaj storiti, da bodo z visokih šol prihajali ljudje, ki svojih nalog ne bodo opravljali zgolj tehnično, pač pa bodo svoje celotno osebno delovanje vključili v nastopajoči družbeni red in v njegov nadaljnji razvoj.

VPRASANJE:

NUMERUS CLAUSUS

Število študentov nezdružno raste. Ta gneča pa ni, kot se je dogajalo pred leti, brez pomena, ampak je potrebna od začetka postopkele do njene izvedbe, postaja vse večji. Reševanje družbenih, gospodarskih

in socialno-političnih problemov ter oblikovanje novih aspektov pri vedno obsežnejših vprašanjih sodobnega življenja nista mogoča brez znanstvene izobrazbe nekega stalno rastočega števila mladih ljudi. Neke, od koderkoli že manipulirane, omejitve števila študijskih mest ne sme zategadelj zastopati nihče, kajti stremeti bi morali čim bolj realistično, da bi jih še vedno študij. Kljub ustanavljanju novih asistentskih in docentovskih mest običnih izoboljšav ni, ker število študentov nenehno raste. Profesorji so prezaoptenjeni z upravnim delom, ki prinaša tudi tu marsikaj nekoristnega v obliki raznih zasedanj in kongresov, ki pa so spet zaradi močne specializacije znanstvenega dela neobhodni in morajo skrbeti za koordiniranje različnih raziskav, morajo ocenjevati celotno dejavnost in podobno. Prav tako so profesorji zaposleni z vse preveč izpitih, katerih vrednost postaja zaradi njihove brezosebne rutine, ki se ji že ob najboljši volji ni več mogoče izogniti, vedno bolj dvomljiva. Mar rezultati opravičujejo vse te velike izgube v času?

In kje ostane univerzitetnim učiteljem čas za njihove osnovne naloge, za raziskovalno delo in pouk? Interesi družbe zahtevajo, da bi se oboje kolikor mogoče dobro in uspešno uveljavljalo ter izpolnjevalo. In oboje, raziskovanje in pouk, naj vendarle ostaneta v tesni zvezi in prežetosti osnovna naloga slehernega profesorja. Vsekakor bi se bilo treba varovati pred ločitvijo na raziskovalno in učno šolo ter na profesorje-raziskovalce in profesorje-predavatelje. V obeh primerih bi trpela oba dela in obe nalogi, raziskovanje in pouk, bi bili rešeni le z manjšimi uspehi.

Škoda bi trpel predvsem študenti, kajti težje bi padlo vedno na stran poklicne vzgoje, uničila bi postala strokovna šola za vrsto akademskih poklicev. Danes že vse preveč šibka povezanost med fakultetami bi popolnoma odpadla in znotraj samih fakultet bi se verjetno kmalu razvile posamezne strokovne in poklicne discipline v samostojne inštitute. S tem bi potem postala akademsko ozkostranska izobrazba pravilo.

NOVA OBLIKA

POSVETOVANJA O ŠTUDIJU

Potreba nova ureditev bi morala predvsem znova najti stik med študenti in profesorji ter ga pospešiti. O tem bi morali govoriti že pri posvetovanjih o študiju ob začetnem semestru. Postalo je neuklonljiva potreba v rastočo obsežnostjo gradiva in vedno večjo specializacijo in diferenciacijo — ne le v znanstvenem raziskovanju, pač pa tudi pri poučevanju. Z uvodnimi navodili ni nič urejeno. Trdno uzakonjeni študijski načrti le v izjemnih primerih odgovarjajo notranjemu bistvu naših univerz. Svobodna študijska pot ima v sebi vzgojne sile, ki jih težko zrtvujemo. Tako svobodno vzgojno pot bo mogoče najti in obdržati brez nepotrebnih ovir in zmedenih zmotnih poti, če bo dana študentom možnost individualnega svetovanja. Prav bi bilo, da bi mogoč vsak študent ob rednih posvetovanjih planiral in kontroliral svoje delo in svoj razvoj. Le na ta način se bo dalo pomagati vsaj tistemu delu študentov, ki bi ga to zadelo in bi se mogel odvrniti od brezcilnega kopičenja znanja detajlov. Problem visoke šole na splošno in položaja študentov predvsem so v najtesnejši povezavi z velikimi razvojnimi problemi naše družbe. Obe str-

ni si bosta pravični in se bosta razumeli le, če bosta do dejstva spoznali in pripoznali. Zavaljo tega bi morala družba s svojimi aktualnimi nalogami stopiti bolj kot doslej v obzorje univerze in študentskega življenja. In obratno spet bi morala visoka šola in znanost, docenti in študenti v večji meri kot doslej najti povezanost ter resonanco v družbi in državi. Dandanes je med njimi in širokimi ljudskimi masami še precej oddajenosti in nepovezanosti. Posledica ima dvojne slabosti. Nadarjeni mladi ljudje ne najdejo oziroma vsaj pravočasno ne najdejo poti k visoki šoli, in upravičene zahteve visoke šole ne najdejo polnega razumevanja v javnem mnenju, ki je za realizacijo te zahteve vsekakor potrebno. Magični krog, ki danes še oklepa visoko šolo, mora biti razbit, da bi univerza postala v zavesti vseh krogov, tudi onih, ki je ne bodo nikoli obiskovali, NASA visoka šola.

Razvoj naše visoke šole si ne moremo zamisliti z eno samo akcijo, pač pa bo to stopnjavna preobrazba, za katero pa bo morala biti vzpostavljena dalekosežno planiranje ob sodelovanju vseh prizadelih, to se pravi da bi se dalo že zdaj prepričati javnosti o tem, da bodo nenavadna finančna prizadevanja potrebna. Obnova, izgradnja in utrditve naše visoke šole mora postati tudi za javnost ena osnovnih nalog.

VIŠKE ŠOLE PRED TEŽKIMI NALOGAMI

Prva skrb velja vzpostaviti notranje skladnosti visoke šole in prilagoditvi njene strukture. Nevarnost, ki jo bo težko prebroditi, je enostranost dejavnosti visokošolskih inštitutov in prezaposlenost nekaterih profesorjev, ki so na ta način odte-

njeni svojim osnovnim šolskim nalogam ter študentom.

Tudi nevarni vdori industrije in gospodarstva v rast visokih šol se bili mogoče le, ker so bile šole finančno premalo močne in so se. To so vzroki, ki jih ni mogoče kar preprosto odrediti in stran. Posledice vojne, splošna gola nuja po obstoju, obnavljanje gospodarstva in ostale je zahtevalo čezmerno napore na vseh področjih. Tudi pri večini visokih šol je zahtevala in še zahteva obnova ali gradnja novih inštitutov in predavateljskih prostorov nenavadno visoke vsote. Izpolnjevanje knjižnic ter modernizacija laboratorijev so v tesni zvezi s tem.

Visoke vsote je treba dati tudi za premagovanje prevelikega obsega in prenatrpanosti visokih šol. Povečanje učnega osebja in boljše plače so nujno potrebne, toda to bi imelo koristne posledice, če bodo hkrati poenostavljene tudi določeni izpiti in jih bo manj, struktura študija pa dala znanstveni, vodilni grupi boljše možnosti kot doslej.

ŠTUDENTSKE TEŽAVE IN NJIHOV POLOŽAJ

Nezadovoljiv je končno položaj študentskega skrbstva. Le nevelik del študentov se more računati s tem, da jim študij plačujejo starši. Ostali so navezani na službovanje ali družbeno sredstva. Službeno delo pomeni vprašanje za študijski uspeh. Zbratnost in študij neizogibno trpita zaradi izgube sili. Družbena sredstva pa še ne dosegajo za gospodarsko podporo študentom. Osnovno bi moralo biti študentsko skrbstvo, ki naj bi predvsem pomagalo dobrim in usposobljenim študentom. V Angliji prejema študentje 70 odstotkov študentov. V Franciji 54 odstotkov, pa tudi ZS zelo skrbijo za svoj znanstveni naraščaj.

5000 km z avtostopom

(Nadaljevanje iz noveletne številke)

Libija, Tripolitanijska. Njena magična vrata mednarodnega turizma so zopet odprta. Tisočletni spomeniki blešče preteklosti leže zopet pred vami. In Tripoli, to »belo mesto« ob azurnem morskem zalivu z zelenim oaz, ki jim ni primere, vas prevzame da morate občutiti nostalgijo po tej srečni deželi, kjer je celo pozimi cvetje v pomladnem razcvetu. Kljub temu, da piše tako v prospektu, je sprememba po enolični in pusti Tuniziji resnično velika. Mimoza, jasmín, zelena trava, ameriški lesniki, dateljeve palme, indijske fige in še vedno asfaltirana cesta. Tudi uro sem pomaknil naprej.

Ob vzhodu v mesto, ki je približno ljubljanske velikosti, stoji sta vedno dva visoka marmornata stebra. Na vrhu enega je bronasta podoba ladje, na vrhu drugega pa stoji rimska volkulja z Romulom in Remom. Še vedno veličastna spomenika italijanskemu fašizmu! Ob vzhodu

nijo in Cirenaiko. Nobene hiše ni tu in ničesar drugega, razen libijskih policajev, ter nad njimi v marmor vklesan napis v latinščini »Alme sol possit nihil urbe Roma visere maius« (Nič ni večjega pod soncem, kakor videti mesto Rim). Neizogibni fašistični grb seveda ne manjka. Pot naprej do Bengazija je popolnoma enaka predhodni. Nikjer ničesar, razen ceste, sonce in pesek.

Bangazi z 80.000 prebivalcev je drugo največje libijsko mesto. Ponaša se s tem, da je med zadnjo vojno sedemkrat menjalo lastnika in da je sedaj več ali manj angleško. Ko bo dograjena vladna palača, se bo vladna in celotni aparat po enkrat na leto selil iz Tripolija v Bengazij in nazaj. Vse v duhu uradnega naziva »Združeno kraljevstvo Libije«.

Po naključju sem prisostvoval sceni, ko je Evropejec z avtom povozil domačina. Taka stvar se tam kaj hitro uredi. Plačal je 300 lir funtov (1 funt velja 120 dinarjev) in se odpeljal naprej.

Drugi dan pa spet z italijanskim šoferjem proti 310 km oddaljeni Derna. Pokrajina se dvigne iz puščave preko grebena na visoko planoto, ki je rodovitna. Mož mi je opeval italijanske soldate, ki so nekdanj dobivali po 5 lir na dan, sedaj ima pa kot šofer 30–40 funtov mesečno!

Derna in Tobruk. Lepi mirni mesti, vmes pa puščava, vse skupaj pa veliko in tragično prizorišče II. svetovne vojne. V Tobruku smo čakali na avto trije, kratkohačni angleški vojaki, domačin v galabeji (domačinska noša, podobna — spalni srajci) in jaz. Ko smo čakali, smo imeli čast videti njihovega kralja Idrisa, ki se je v spremstvu ene izmed svojih žena pripeljal mimo. Ob tem prizoru je ostal najbolj ravnodušen Anglež, ki je imel največ sreče in se prvi odpeljal naprej. Noč sem prespal kar na licu mesta in se mi je drugo jutro le nasmešnila sreča: S policijskim avtom sem se odpeljal do egiptovske meje.

Po 27 dneh končno v Egiptu! Prenočil sem v Salumu, v edinem hotelu nekega Grka, ki mi je »kot kristjan kristjanu« zagotavljal, da ne pridem iz tega zapuščenega kraja drugače kot z avtobusom. Ker sem bil neumen, sem mu verjel in se odpeljal z avtobusom v Matruh. Tik pred mestom se je nekdo nekdo od Rommelovih pošalil in postavil veliko tablo »KOLN 6000 (in še nekaj) KM«.

Za pot proti Aleksandriji sem izbral šoferje zopet sem in se čez nekaj ur že vozil mimo El Alemana. Kakšni usodni spomini na drugo svetovno vojno so vezani na to ime! Spomini na čas in kraj, kjer je bila ena največjih smrtnih borb in je usoda narodov visela na nitki, sem bral kasneje v prospektu. Glavna in odločilna bitka je bila točno 14 let in 14 dni pred menoj, 23. oktobra 1942.

Malo dalje se je pričela pokrajina spreminjati. Prej popolnoma prazna puščava je počasi prešla v redke nasade palm, fig in trstnike. Vmes pa so ležale revne vasice in domačini na kamelah z dežniki, ki jih uporabljajo kot sončnike.

Se malo in bil sem v Aleksandriji, po treh tednih zopet v milijonskem mestu.

Sofer me je odložil pred kolodvorom z nasvetom naj na letališču v Kairo z vlakom. Nisem ga ubogal, takoj povem zakaj. Nisem bil še dobro na tleh, jaz in vsa moja prtljaga, že so me z vseh strani oblegali ljudje in najhujše je bilo to, da mi je vsak ponujal svoje usluge. Ti ljudje prav gotovo niso imeli prav nič smisla, da bi na prvi pogled presodili mojo plačilno zmoglost. Morda sem jim zdel ameriški milijonar, ki potuje inkognito? V vseh jezikih so me nagovarjali, priporočali ta in oni hotel, vsak je hotel nesti nekaj mojega, skratka bilo je strašno. Bila je že trda noč, da ne bi bil v hotelu, da ne bi bil v vrvi nepopisanih izrazih in željo, da potujem v Kairo. Oni, ki so mi ponujali hotelske usluge, so razlegli obraze, toda samo za trenutek, že takoj nato so odšli po taksi. Mislim sem jim uiti, a bilo je že prepozno. Taksi je bil tu in začeli smo licitirati ceno. Seveda navzdol. Prišli smo na 60 piastrov in kaj sem hotel? Moral sem sprejeti! Po eni uri vožnje s 100 kilometrom na uro smo se ustavili v velikem hotelu in nekdo iz taksijske me je povabil na večerjo. Nadaljevali smo vožnjo in čez pol ure zagledali mogočni svet nočnega Kaira.

Kairo, petek 2. novembra 1956 popoldne. Pisana in hrupna množica, tako pisana in tako hrupna kot morda nikjer na svetu, pozdravlja predsednika Naserja, ki se pelje v odprtem črnem »mercedesu-300« po Kasr el Nil proti Al Azhar mošeji, srednje stoletne arabske univerze. Petek je, mohamedanska nedelja, in tretji dan anglo-francoskega napada.

Pred mošejo ni prostora. Množica hrumi. »Na zmago, Abdel Naser!« »Smrt sovražniku!« Črni avtomobil si utira pot k molitnici. Najprej molijo z obrazmi proti jugovzhodu, potem govori Naser: »Danes, moji bratje, ko vidimo napad despotov in imperi-

alistov, ki hočejo oskruniti našo svobodo, človekoljubnost in naše dostojanstvo; rotim vsemogočnega boga, da nas navdihne s potrpljenjem, z vztrajnostjo, zaupanjem, pogumom in odločnostjo za borbo ter naj hapolni naša srca in duše z močjo, da bomo branili svojo domovino. Borili se bomo in ne damo se premagati! Zaupamo v boga in sebe! Množica vzklika. Naser nadaljuje: »Mir, kot ga razumemo mi, je veseliti se in uživati svobodo, neodvisnost in samovlado. Mir, toda ne predaja!«

Prvi in drugi dan se vdor izraelskih čet v Egipt, 29. in 30. oktobra, v Kairo ni poznal. Ničte ni jemal tega resno. Enaintridesetega zvečer pa se je položaj spremenil. Stenjal je se je že, ko je bil prvi zračni alarm. Bil sem v mestu in izredno neprijetno je doživeti trenutek, ko zastane silno veličastno življenje. Prej tako hrupno, pisano, razsvetljeno in živahno središče je v trenutku izumrlo.

Naveščen drugo jutro, po ne preveč prijetni noči, smo zvedeli, da je bilo bombardirano civilno letališče in vojaška akademija.

Zivljenje v mestu ni bilo več prejšnje. Ni bilo več tistega značilnega hrupa in le redkokateri Evropejec sem še videl na cestah. Veliki mostovi so bili močno zastraženi, po mestu so krožile motorizirane patrle z nasajenimi bajoneti na avtomatskih čeških puškah, veliki in moderni redecabli mercedes avtobusi z reklamami za coca-cola v angleščini so obstali, ameriške limuzine za 1300 evr. funtov so morale imeti zatemnjene zaslome. Kljub temu je bila morala domačinov na izredni višini, njih življenje je teklo svojo normalno pot, kot tek umazanorjavega Nila, ki seleno valj v Mediteran »kakor v času Kleopatre.«

Kairo, zanimivo mesto, nasvideneli »Kdor je pil enkrat vodo iz Nila, se vrne, da jo okusi še enkrat.«

Marko

Avtostop po puščavi

Pred tedni se je v časopisih spet pojavilo takolimenovano »irsko vprašanje«, ko so člani »Irske republikanske armade« uprizorili več strahovalnih akcij na severu. Irska vlada, ki uradno ne štiti omenjene »armade«, ki je pod vplivom skrajnih nacionalistov, se s temi akcijami ne strinja, če sodimo po opravičilu angleški vladi. Dublin se seveda ne strinja z metodo, toda cilj sam, »osvoboditev« severnega dela otoka, je tudi v njihovem najširšem programu. Vprašanje pa je, če Irci na severu, v kolikor so sploh še Irci, želijo biti osvobodjeni in vključeni v tako državo kot je republika Irska. V zvezi s tem in zadnjimi dogodki vam bomo posredovali v kratkem sestavku nekaj zanimivih dejstev iz preteklosti tega dela sveta.

ZELENI OTOK

Večina članov o tej deželi ima takle naslov in v resnici je pokrajina polna te barve, saj se širom po otoku razprostirajo obširni travniki, gozdov je malo, gore pa so le ob robovih, strmo nagnjene v morske valove. Republika je približno tako velika kot dobri tri Slovenije in ima nekaj manj kot 3 milijone prebivalcev. Največje bogastvo dežele je govedo, ovce in perutnina, imajo hidroenergetski sistem in nekaj industrije ter so gospodarsko povezani in odvisni od Velike Britanije. Glavno mesto je Baile Atha Cliath (po angleško Dublin), ki ima pol milijona prebivalcev. Severni del otoka, ki se imenuje Ulster, je bolj gosto naseljen, ker je življenjski standard višji in je otok že prej zaradi protestantskega prebivalstva imel vse ugodnosti. Glavno mesto Ulstra je Antrim (po angleško Belfast), ki je prav toliko kot Dublin. Skupno število prebivalcev se je dvignilo v zadnjem času na 4.300.000, od tega je dober milijon protestantov, ki skoraj vsi žive v angleškem delu.

BREZ RIMLJANOV IN PRESELJEVANJA NARODOV

Irci so Kelti, a so opustili svoj jezik in se tudi sicer navedli angleških navad. Republika Irska vlada si prizadeva obnoviti stari jezik, a brez večjega uspeha.

Rimske legije niso nikoli stopile na irska tla, kjer je takrat obstajala samostojna kraljevina, katere idilični mir so motili le skandinavski trgovci. Kralj je bil tedaj koordinativni organ med vedno sprtimi pokrajinskimi poglavarji. Tudi preseljevanje narodov se tu ni čutilo, bilo je zatišje in otok je v nekem oziru postal žarišče evropske kulture. Duhovščina ima ogromen vpliv, tako, da je država pravzaprav teokratska. Povsod se ustanovljajo samostani in verske šole, odkoder odhajajo izvedenci — misionarji po vsem svetu. (Misionarji, vzgojeni na Irskem, so sodelovali pri pokristjanjevanju Slovencev).

Sredi osmega stoletja so pričeli prihajati Normani in irski odpor je bil šibak zaradi slabe državne organizacije. Duhovniki so postali vojaški voditelji in so se stoletja upirali tujcem, a vendar je domača nesloga nasprotja med posvetnimi in verskimi voditelji, le strla odpor. Pod pretezo obrambe vere pred nasiljem posvetnih knezov, je ukazal papež Hadrijan kralju Henrik II. naj otok zasede. Leta 1172 so se njegovi vojniki šli iz Kraljevine v Dublin in otok v kratkem času zasedli in umirili. Irski jezik je ostal uraden, domači knezi so obsegli na svojih posestvih in deželo je zajel celo rahel gospodarski napredek — Angleži se niso pokazali, kaj znajo.

REFORMACIJA JE BILA USODNA

Henrik VIII. je hotel svoje reformacijske poglede realizirati tudi na Irskem, toda ljudstvo se je najodločneje uprlo. Ker je reformacija prihajala iz Anglije, to se pravi od tlaščitelja, so se ji uprli in se postavili v obrambo katoliške vere. Ta akcija, ki je bila usodna za vse, kar se je pozneje zgodilo, je bila tedaj izrazito narodnoosvobodilna. Boj je bil strašen in divjaški. Angleži so počasi zasedali kos za

kosom ozemlja in pobijali trske velikaše. Prepovedali so irski jezik, običaje in narodne noše, a odpor Ircev je bil vedno bolj zagrižen: borili so se za vero prednikov, za domači jezik in za staro pravdo. Kmetom so tuji odvzemali zemljo in jih podili v nerodovitne kraje. V teh letih, ko je nad irskim ljudstvom visela grožnja popolnega uničenja in se je to popolnoma predalo katoličanstvu, se je formirala za hrabro in gverilska irska mentaliteta, temna in zagonetna kot močvirje okoli jezera

milijone prebivalcev in je n. pr. še danes več Ircev v ZDA kot na domačem otoku.

KONČNO OSVOBODITEVI!

Mlada generacija ni bila tako »mironoljubna« kot Connell, zahtevala je boj, ki so ga Angleži sistematično krotili. Emigranti so zelo aktivni in l. 1867 organizirajo upor, ki ne uspe, a Angleži morajo le nekoliko popustiti. Poznana je znamenita taktika I. S. Parnella — ovrnanje dela britanskega parlamenta s strašansko dolgimi govori. Nekoliko se je medtem izboljšal položaj kmeta, ki je preživel veliko lakoto in ostal doma.

Med prvo svetovno vojno, ko so bili Angleži precej zaposleni, so Irci kupili orožje v ZDA in v Nemčiji ter se uprli, a spet brez uspeha. Gverilci, ki so preživeli britanski protinapad, pa so nadaljevali z bojem in leta 1921 je morala Britanija, deloma na pritisk svetovnega javnega mnenja, le popustiti. Podpisali so premirje in ustanovljena je bila samostojna irska

O svobodi in „svobodi“ na irskem otoku

Lough Lane. Viri govore, da so bili zadnji oddelki upornikov likvidirani šele leta 1603 in takrat so se pričeli Angleži in Skoti naseljevati na severnem delu otoka.

Kasneje, med državljansko vojno v Angliji, je tudi na Irskem izbruhnil upor. Odstavljeni kralj je prosil Irce za pomoč, toda Cromwell je prišel osebno v Dublin in uvedel strašen teror. V desetih letih takratne angleške intervencije so pobili na otoku nad pol milijona ljudi (eno tretjino takratnega prebivalstva), stotisoči pa so pomrli od lakote ali bili izgnani na puste otoke in v gore. Leta 1659 ima Irska le pol milijona prebivalcev, od tega šestino Angležev.

NAJBOLJ MNOŽIČNO IZSELJEVANJE NA SVETU

Sele Karel II. je omilil teroristični režim, a Irci se vedno niso smeli prebivati v mestih in vsa oblast je bila v rokah protestantskih priseljencev, vendar pa katoličanstvo ni bilo v ilegali. Toda med vladno Viljema Oranskega se Irci spet upirajo, vendar brezupno in uporniki so, v kolikor niso padli, bežali v Francijo. Leta 1783 je bila Irska proglašena za samostojno kraljevino pod angleško kruno, toda to je bila brezpomembna formalnost, ki ni pravič izboljšala položaja irskega kmeta, ki je bil še vedno brezpraven in brez zemlje. V vsaki dobi, ko je zavladalo zatišje, se je krepilo sodelovanje med irskimi katoličani in protestanti, kar jih je krepilo v težnjah po samostojnosti. Angleži pa so vedno uspešno razpohvali mržnjo in netoleranco med njimi. Spet upori, množični pokoli in omejevanje svobodnosti. Osrednja osebnost tiste dobe je postal Daniel O'Connell, ki je bil pristaš zakonitega boja za osamosvojitve. Connell je dosegel katoliško osamosvojitve, kar je nekoliko omililo irsko borbenost in sredi 19. stoletja lahko ugotovimo, da je življenje dokaj urejeno, celo mirno in da je gospodarski napredek opazen. Število prebivalcev se je dvignilo na 9 milijonov, tedaj pa je nedanoma izbruhnila strašna lakota in še strašnejša kolera. Ves katoliški svet je pomagal nesrečni deželi, a ni kaj priča zaleglo. V šestih letih lakote (1845–1851) je pomrlo okrog 2 milijona ljudi, mnogi pa so preplašeni zbežali v Ameriko; v petdesetih letih druge polovice 19. stoletja je odpotovalo iz Irske skoraj 4

država. Leta 1932, ko je nastopil vlado znameniti De Valera, pa je nastal spor zaradi prisega angleškemu kralju. Irci so se hoteli otresti tudi te formalnosti in so leta 1937 oklicali republiko. Tako se je končalo sedemstoletno suženjstvo, ki je povzročilo tako usoden zastoj razvoja tega naroda in zato nas danes osvobodjena Irska ne navdušuje. Zgodovinski eksperiment je ustvaril tu veliko močvirje človeškega duha, ki se kaže v anglosaško-keltskem puritanstvu najhujšega, to je rimokatoliškega tipa. Vse to je velika temna senca nad zelenim otokom in nad besedama »svoboda« in »republika«.

DANES: DEŽELA CENZURE

V javnosti je danes na Irskem prepovedana večina najboljših svetovnih avtorjev. Knjig Faulknerja, Shawa, Greena, Hemingwaya, Caldwell, Dos Passosa, Maughama, Sinclaira in še drugih ne moremo ne kupiti, ne dobiti v knjižnici. Neko delo je lahko prepovedano na osnovi ene od treh točk: če delo kakorkoli propagira pogosto nasečnost, če se zavzema za odpravo plodu ali pa če je nasloj nemoralen. Tretja točka daje cenzurnemu odboru najširše možnosti za samovoljno reševanje stvari.

Zivljenjski standard je v deželi še vedno nizek in je strah pred revščino vkoreninjen predvsem pri mladih ljudeh. Otrskiški dodatkov ni ločitev zakona pa je praktično nemogoča zaradi stroge katoliške zakonodaje. Tudi zakoni o zaščiti matere ne poznajo. Kler se je leta 1951 na vso moč uprl nekaterim predlogom za naprednejše zakone. Povsod predvsem pa v vaseh, vladajo najtemnejši predsodki, ki grenijo mladini vsakdanje življenje. Mnogi beže v tujino. Duhovniki ne prestopajo križe proti plesu, proti »nedostojnim« športom, proti skupnemu kopanju, proti časopisnim oglašom za žensko perilo in sploh proti »spolni nevarnosti«. Katoliška moralna ni v skladu z mentaliteto tega naroda, zato je bolj nenaravna kot kjerkoli na svetu in njene metode so ekstremno puritanke. Zato ni čudno, da prebivalci severnega dela otoka, pa najsi bodo celo Irci, nimajo velike veselja, da bi bili priključeni svobodni republiki, kjer bi bili, če ne kaj drugega, pa vsaj kot protestanti podprženi nevarnosti, a vztrajni diskriminaciji. dk

Španski študentje v akciji

Kaj je puščava? Pokrajina brez čara, ki se začne po Misurati. Popolnoma sem prepričan, da ste se že igrali na mikvi. Če po kupu rjavo — rumene mivke potegnete z obema rokama, tako, da je »splinirater, dobite podobno Libijske puščave. Preko vsega tega nepreglednega in strahotno praznega pa še vedno asfaltirana cesta.

Potovanje je bilo kljub temu, da sem sedel v kabini, dokaj neudobno. Fiat je sopihal povprečno s 25–30 km na uro. Skoraj nezmožna vročina preko dneva in mraz ponoči staj bili edini spremembi na dolgočasni vožnji. Spali smo takrat, kadar se je signor Ninotto (tme šoferja) zdelo to primerno. Če je bilo to podnevi, smo spali v senci pod avtom, ponoči pa zgoraj na moki.

Edina arhitektura, ki me je na poti presenetila, je bil ogromen marmornat obok v Filenih. Postavili so ga Italijani na meji med Tripolita-

Barcelona, potem Savilja in... Tako se je začelo že mnogokrat v zadnjih letih. Pred nedavnimi novicami. Studentje so v prvih vrstah množic, ki še nekaj dni krožijo po mestnih četrtih španskih ulic in vzklikajo svobodi.

Mladi visokošolci so tokrat povzdignili svoj glas skupno z narodom proti navidez malopomenemu ukrepu o zvišanju pristojbin v javnem prometu, ki pa je je zunanji odraz dejanskega političnega in gospodarskega položaja, v katerem dežela danes je. Ozadje, ki kaže v svojem političnem programu že zdavnaj obsojeno doktrino in gospodarske težave, so tisto jedro, proti kateremu se danes dviga španski človek!

Gospodarske težave primarno zadevajo najširše množice državljanov. Španija je prišla do stopnje, ko se ekonomske težave vrste ena za drugo, brez konca in kraja. Najbolj jih občuti človek »z dna« družbene lestvice. Niti tuja pomoč, ki prihaja z onstran morja, ne more

preprečiti nadaljnje stagnacije narodnega gospodarstva.

Studentska mladina je na cesti. Univerzi v Barceloni in Sevillji zaprti. Vzrok temu je bojazen, da ne pride do spopadov med naprednimi in svobodnimi študenti ter člani študentske organizacije SEU — španski univerzitetni sindikat, ki združuje okoli sebe le bomo število najbolj gorečih pristašev terorja in zastraševanja. Napredna mladina je izven organizacije, ki se na vso mogočo, da se ne zameri državnemu vodstvu in falanju.

Ne bilo bi vredno omenjati te druge sličice današnje Španije, če ne bi organizacija SEU trdila prav nasprotno — da združuje prav vse večino študentov, da je pobornik naprednega mišljenja, da zastopa interese vseh študentov in podobno, a čemer zna vedno tako lepo postrežiti mednarodni študentski javnosti. Toda zaman. Kaj je in kako ravna, vemo prav dobro.

Za napredno akademsko mladino je najbolj žalostno to, da jih v svetu predstavlja organizacija, ki se v svoji politiki poslužuje najbolj reakcionarnih in fašističnih oblik dela.

Studentje s ceste so s svojimi zadnjimi akcijami vnovič potegnili črto med seboj in tistimi, ki jim je diktatura in nadvlada edina pot pri uresničevanju njihovih podlih stremeljenj. Glas z ulice ni zamrl. Korak gre dalje in pri španskih študentih je enako močan in ubran. Zdi se, da je močnejši!

Iz Maroka

Nacionalna študentska zveza Maroka je imela konec preteklega leta svoj ustanovni kongres. Navzoči so bili študentje iz Alžirja, Madagaskarja, Tunizije in Mauritanije. Iz Evrope so bili predstavniki COSEC in US. Francoski profesorji in študentje so zaradi enominutnega molka v spomin padlim Alžircem zapustili zasedanje.

PORTRETI MLADIH

Pričel sem s kritikami...

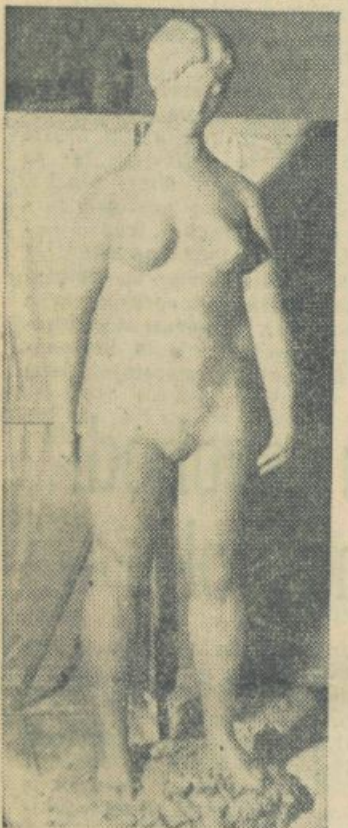
Mlada makedonska poezija

Predvsem: Kdo je Janko Kos? Znan nam je kot literarni kritik in esejist, kot urednik kritično-esejističnega dela Besede, kot diplomant komparativne književnosti in član Društva slovenskih književnikov. Za seboj ima že lepo vrsto let udejstvovanja, saj je pričel že kot sedmošolec 1949. leta sodelovati v Mladinski reviji, ki se je l. 1951 preoblikovala v Besedo. Prvi čas je bil najbolj delaven in skoraj edini nosilec literarno-esejističnega dela, kasneje so se mu pridružili še ostali člani mlajše kritične generacije.

— Kakšna so bila glavna gibanja Tvojega dela? sem vprašal.

— Pričel sem s kritikami in nato z esejji, ki jih v Mladinski reviji še ni bilo, kajti bila je precej dogmatsko oficialna, z dogmatiko se pa na kritično esejističnem področju res ni dalo

STANE JARM:
Zenski akt (glinna)

— In se še danes ne da kaj prida napraviti. Sicer je pa do podobnega prehoda iz dogmatike v svobodnejši razmah prišlo tedaj tudi v poeziji in prozi. Razvoj esejistike je šel vzporedno z razvojem ostalih literarnih področij. Za kritično generacijo — in tudi zame — je postalo znatno povezovalno s filozofijo, kar jo loči od starejših smeri. Prva leta je segala k nekaterim splošno-kulturnim vprašanjem in razpravljala o njih na bolj ali manj abstraktni način, ker v tistem času, ko smo se poslovlili

Utegne biti res, da mi Janko Kos, ko sva govorila o njegovem življenju in delu, o sebi ni povedal dovolj. »Kako naj človek govori o sebi?« je rekel. In imel je prav. Človek, ki svoje delo in vse svoje znanje zastavi splošnim problemom naše kulture, prav gotovo ne bo pripovedoval o sebi kot poglavitni točki, ampak le o silnicah, ki ga pri delu usmerjajo in mu dajejo vzpodbud.

od dogmatizma, dejansko ni bilo mogoče, kar čez noč zgraditi konkretne analize pojavov, konkretnega koncepta.

Povezuje s filozofijo je na današnji stopnji za kritiko in kulturno esejistiko nujna. Abstraktnost, ki so jo kritiki očitali ali pa jo je očitali, ni posledica takega povezovanja, pač pa ima izvor v času: po krizi dogmatizma so se osnovni vidiki nujno zamagili in postali abstraktni. Sicer pa je podobno tudi v prostem leposlovju, kjer pisci ne morejo pregledno spoznavati procesov in graditi širokih podob življenja in gledajo zato nanj skozi abstraktno prizmo, subjektivistično. Tudi naša družbena publicistika je v abstraktnih vodah, oficialna, odmašljena na konkretnim problemom. Socioloških analiz življenja, ki bi koristile tudi leposlovju in literarni kritiki, ni, ker se publicisti ukvarjajo s temami, ki so neaktualne, akademske ali nesodobne. Očitki o abstraktnosti literarne kritike ne smejo veljati samo nji. Od literarne kritike ni mogoče zahtevati, da raziskuje tudi sociološke probleme. Ko si danes želimo objektivno prozo in temu primerno literarno esejistiko, se moramo zavedati, da jima manjka primerno zaledje v družbeno analitičnih publicistikah. So bile dobe v svetovni literaturi, ko je bilo te vrste razmišljanje izredno razvito, na primer pri nas pred vojno in morda kot najčistnejši primer ruski realizem in velikanska vloga Belinskega in Černiševskega, ki sta bila formalno literarna esejista, a v bistvu družbena kritika. Pri nas je danes povezovalno obeh področjih težje. Živimo v času, ki poudarja pomen socioloških analiz, a ljudi, ki bi to opravljali, ni. Vidilni marksistični misleci ostajajo vedeli pri načelnem estetskem razpravljanju in se samo od časa do časa lotijo socioloških analiz naše inteligence, dasi seveda tudi vprašanje ni najbolj bistveno, saj je inteligence le faktor, ki se v njem odražajo vsi ostali problemi družbe, le občutljiva membrana, ki na posreden način beleži materialno in duhovno stanje. Vse to pomankanje družbene publicistike deloma opravičuje stanje v esejistiki. Sicer pa je naloga kritika in esejistov razmišljati o kulturnih, moralnih in človeških problemih predvsem s filozofskega stališča, medtem ko sta družbena kritika in publicistika posebna stroka in zahtevata človeka zase.

— Toda ali nista literarno upodabljanje in analiza primarni »vzpostavljajoča teoretično razglabljanje o družbenih odnosih?« sem vprašal.

— Ze od Balzaca se dogaja tako, — je odgovoril, — toda čud-

no je, da se danes, v času sociologije, spet zatekamo k literaturi po stvari, ki bi nam jih morala nuditi tudi družbena publicistika. Naši publicisti se — kot rečeno — ukvarjajo z drugimi in akademskimi vprašanji. O stvarih, ki bi zahtevale zaradi svoje pomembnosti globljih analiz, se ne govori s širokega stališča na konkreten način — in nanizal je vrsto pro-

STANISLAV MIKEC: Zimske sonce (akvatinta)

blematičnih področjih, o katerih se nihče ni spregovoril in ki posegajo zelo globoko v problematiko družbenega, nacionalnega in kulturnega značaja. Družbena publicistika doslej o tem ni govorila, razlagala jih ni. Sicer pa

Veno Taufer
Ob sončnem zahodu
Ob sončnem zahodu
ko so antene in cerkveni stolpi
tiho in mehko
prebadali rožnati trebuli nebu
se je napotil
proti dnu
ulice

Ko se je vračal
je vedel
da ulica
nima dna

Na cesti
obrobjeni z neonom
je razmišljal
kakšno
bo nebo
jutri
nebo jutri
jutri

ja z literarno kritiko zaradi prepriljanja, da v naših prehodnih letih ni dobro preveč odločno posegati v leposlovno ustvarjanje, ki se še ni našlo in si išče jasnih perspektiv. Prenagljene ugotovitve bi utegnile škodovati. Pač pa je prav, da esejistika daje oporo literaturi s svojim filozofskim interpretiranjem moralnih in drugih problemov. Seveda ne treba v kratkem ujeti tudi neki splošni resume povojnega literarnega razvoja, kar bi dalo dokončno podoben in bilo pomembno tudi zaradi nadaljnjih perspektiv. Isto bi bilo potrebno storiti tudi na jedno-filozofskem področju, kjer govorimo o krizi, a jasnih zaključkov o njej še nimamo. Kos se ukvarja z mislimi o takih splošnih.

Področja njegovega razmišljanja in dela so široko razpredena, razsežnost študija je velika. Literarna kritika ne more shajati brez literarne zgodovine, brez poznavanja filozofije in sociologije v njeni splošno teoretiški obliki. Literarni esejist se nujno mora poglabljati v vsa ta področja, ki jim je dandanašnji že težko začitati medsebojne meje. Moderni evropski literaturi daje njen nivo prav povezovalno s filozofijo. Vsa človeška problematika je vezana na moralna vprašanja in prav to

zahteva široko pisateljsko intelektualno obzornje. Pisatelj se bo razvijal z realnostjo samo, če ne bo tičal v predstavah, ki življenju ne ustrezajo več, če bo šel v globino družbenih in moralnih odnosov. Doseči pa bo mogel to le ob poznavanju filozofskih in socioloških dognanj o življenju.

Janko Kos dela zaenkrat največ pri Besedi kot njen sourednik. Beseda je in naj bi ostala glasilo mladih književnikov in po volji razsele inteligence. To je edini koncept revije. Drugih namenov nima, književniška nasprotja, ki se kdaj pa kdaj o nji pojavijo, so največkrat formalnega značaja, nebitvena in

Takoj v začetku moramo povedati, da so najkvalitnejše skupine mladih makedonskih književnikov dosegle svojo prvo literarno afirmacijo prav v klubu mladih literatov pravljanske univerze. Ta klub, čigar 10-letnico so v preteklih dneh praznovali, se je posebej nerazdvojen priključil živahnemu ustvarjanju povojnih let. Danes lahko mirno trdimo, da doživlja makedonska književnost v povojnih letih svojo afirmacijsko renesanso. Tega, kar narod ni mogel povedati skoraj 600 let, to skuša danes nadoknaditi v izredno živahnem ritmu. In prav zaradi tega se tu v razmeroma kratkem časovnem obdobju menjavajo mnoga literarna strujanja, ki so sicer drugod trajala desetletja in stoletja. Če upoštevamo to dejstvo, se ne bomo čudili, da se danes v Makedoniji ukvarja s pisanjem precej mladih in starih ljudi, tistih, ki so bili tako srečni, da danes svojo mladost svobodno uživajo in tistih, ki jim je šele sedanjost omogočila uveljavljanje literarnega talenta.

Vse to pa še ne pomeni, da v sodobni »madi« makedonski književnosti (nemogoča je namreč delitev na študentsko in splošno makedonsko književnost, kajti mnogo je študentov, ki so danes že pomembni pesniki, nekateri pa so šele pred kratkim dokončali študije) ni vrednot splošno jugoslovanskega pomena ter da zaradi tega ne bi bilo potrebno o njej spregovoriti. Da bi lahko o tem prepričali, bi moral najmanj pripraviti panoramo njihovih del, kar pa je za sedaj še nemogoče. Skušal pa bom prikazati skicirane portrete mladih pesnikov, katerih dela so v poslednjih letih (nekako od leta 1953 naprej) vzbudila največ pozornosti.

Naj kar takoj povem, da ti mladi avtorji skušajo doseči tako vsebinsko kot oblikovno nekaj novega, bolj humanega, splošno človečanskega, da je to njihovo prizadevanje prepričljivo in iskreno in preprosto lepo.

Naj razmišljam o makedonski poeziji tako ali drugače, vselej se mi primeri, da se najprej spomnim najmlajšega pesnika te generacije — Mihe Atanasovskega. Ne vem sicer zakaj, najbrž prav zato, ker je splošno literarni tradiciji najbolj blizu.

MAROS ADRIJANA: Prijateljice (ilustracija)

ker je najbolj blizu tisti poeziji, ki so jo pisali že veliki ruski pesniki, tisti, katero danes neguje slovenska poezija in ker je zelo blizu poeziji, ki jo pišejo nekateri sodobni makedonski pesniki. Po mnenju vseh je nesopren talent. O tem priča izredno tople sprejem njegove prve zbirke »Očite 4 izmaglinite«. Danes nekoliko sumijo, da se vrti v temnem čararstvu krogu med topoli, žitom, cvetjem, mesečino, dekletom in gorami, očitajo mu premočnega poudarjanje romantičnega jesenstva tako v atmosferi kot pri izbiri poetičnih sredstev. Izid njegove druge zbirke, katere prihod so že najavili, bo moral te sumnje zavrniti ali pa potrditi.

Postavlja neki zaporedje imen bi bilo nesmiselno in povsem nemogoče, kajti seherni avtor je vendarle osebnost zase, s svojimi lastnimi iskanji in ugotovitvami. Vsak je po svoje črpal iz jugoslovanske in svetovne književnosti, pa vendar najdemo v njihovih delih potaže, ki so lastne le njim samim.

Poezija Mateja Matevskega (enega izmed vrhov mlade ustvarjalnosti) je topla in neprisiljena, prežeta z melodičnim in temperamentalnim stihom, je blizu baladi in doživljanju prirodnih elementov, je oster čut za človeško srečo in nesrečo. Kaj lahko spoznamo, da avtor cení predvsem Lorco in nekatera dela pomembnega makedonskega proletarskega pesnika Kosta Racina. Matevski je v svoji prvi pesniški zbirki »Doždovi« na dokaj visoki stopnji ustvarjalne kvalitete ter obeta, da se bo razvil v pomembno pesniško osebnost.

Veliko obarvanost z zgostim makedonskim temperamentom in navezanost na vrednote, ki jih je dala makedonska poezija in še posebej črna ter težnja po klasičnem verzni, prepojenost z melodično makedonske narodne pesmi, čutno v poeziji Aleksandra Hristovskega. Njegovo prvo pesniško zbirko so tiskala založba »Kultura« v Skoplju.

Zoran Jovanović z otroškimi motivi in strahotami vojne v prvi zbirki (ki pa je še v rokopisu) je vezan predvsem na izvore francoskih in srbohrvatskih modernistov. Vlada Urošević pa napeja svojega Pegaza pri beograjskih modernistih. Oba avtorja postavljata del makedonske kritike (tako v prozi kot v verzni) skorajda na ekstremno makedonsko ustvarjalnost, dolže jo absurdnosti, nerazumljivosti in nedozvednosti za toplotno ljudske pesmi. Drugi del kritike pa poudarja njune vsebinske in stilne vrednote. Kljub takim in podobnim ugotovitvam kritike pa menim, da je doberšen del njune poezije precejšnje bogastvo makedonskega povojnega ustvarjanja.

Vsekakor zelo preprost v svojih najbolj drobni vsakdanjih motivih ter prav zaradi tega v večni nevarnosti, da zabrede v nekvaliteto je Iljani Emin. Na drugi strani pa nam je njeno poezijo blizu prav zaradi humanosti in preproste topline. (Nadaljevanje na 6. strani)

Ime Franza Kafke (1883 do 1924) je danes trdno povezano z literarnimi imeni kot so: Joyce, Proust, Rilke in Eliot. V svojem življenju ni užival literarne slave. Svetovno znan je postal šele v zadnjih desetletjih. Tudi med Jugoslovani ni neznani, saj je izšla v srbohrvaskem prevodu zbirka njegovih del z naslovom Preobražila. Kafka je mojstrski pripovednik. V svojih delih je združil realnost in strogo objektivne oblike s skrajno subjektivno vsebino. Kot primer njegove proze objavljamo eno njegovih najbolj znanih del, nedokončane Lovca Gracchusa.

Dva dečka sta sedela na pristanskem zidu in se igrala s kocko. Na stopnicah spomenika je nekdo bral časopis. Bil je v senci heroja, ki je visoko nad njim dvigal svoj meč. Dekle pri vodnjaku je polnilo svoj vrč. Prodajalec sadja je ležal poleg svojega vozika in zrl na morje. Skozj odprto okno in odprto v vratih kavarne si lahko videl v ozadju dva moža, ki sta pila vino. Lastnik je dremaal pri srednji mizi. Tiho, kot da bi jo nosile nevidne sile, je priplula barka v malo luko. Mož v modri bluzi se je povzpela na obalo in potegnil vrv skozi obroč. Za čolnarjem sta dva druga moža, v črni oblekah s srebrnimi gumbi, držala nosila. Pod svilenim pokrivalom z rožnatimi vzorci in čopi je bilo videti ležečega človeka.

Prihod teh ljudi ni na obrežju nikogar zmotil; celo ko so spustili nosilnico, da bi počakali na čolnarja, ki se je še vedno ukvarjal z vrvo, ni nihče pristopil, nihče ni vprašal in nihče jih ni opazoval.

Krmarja je zadržala ženska, z razpuščenimi lasmi in otrokom na prsih, ki se je sedaj pojavila na palubi ladje. Potem je stopil naprej in pokazal na rumenkasto dvonadstropno hišo, ki se je strmo dvigala na levi strani poleg morja. Nosači so dvignili

svoje breme in ga nesli do nizkih, toda ljubkih stebričastih vrat. Majhen deček je odprl okno ravno v trenutku, da je videl, kako so ljudje izginili v hišo. Potem je okno hitro zapel. Tudi vrata so bila sedaj zaprta; bila so iz črne hrastovine in zelo močna. Jata golobov, ki je letala okoli zvonika, se je spustila na cesto pred hišo. Zbrali so se pred vrati, kot da bi bila za njimi spravljena njihova hrana. Eden od njih je zletel na prvo nadstropje in kljuval na okensko steklo. Bil so svetlih barv, dobro negovani, krasni ptici. Ženska na ladji jim je s široko kretnjo vrgla žita; ko so ga pozabali, so ji poleteli nasproti.

Mož z visokim klobukom, obvitim s črno svilo, se je spuščal po eni izmed ozkih in zelo strmih ulic, ki so vodile v luko. Previdno se je oziral okoli sebe in zdelo se je, da mu nič ne ugaja; ob pogledu na nek od padec v kotu je zmrdnil z ustnicami. Na stopnicah spomenika so ležale lupine sadja; ko je šel mimo, jih je z zamahom palice odstranil. Potrkal je na hišna vrata in istočasno, s črno orokavčeno roko, snel z glave svoj visoki klobuk. Vrata so se takoj odprla in prikazalo se je okoli petdeset majhnih dečkov, stoječih v dveh vrstah v dolgi veži, ki so se mu priklonili.

Po stopnicah navzdol je prišel čolnar in pozdravil gospoda v

črnam. Peljal ga je v prvo nadstropje in skozi s etel in eleganten hodnik, ki je obkrožal dvorišče. Medtem ko so se dečki prerivali za njima v splošni razdalji, sta vstopila v veliko, hladno sobo z okni v ozadju. Z okna je bilo moči videti samo gol, črnojav žid. Nosači so postavljali in prižigali več velikih sveč ob vzgljavju nosilnice, vendar te sveče niso dale svetlobe, temveč so samo pregnale sence, ki so bile dolej neigibne, tako, da so utripale na zidovih. Za nosilnico je ležalo blago, s katerim je bila prej prekrita. Na nosilnici je ležal mož z divje razmršenimi

lasmi, na videz bi mu prisodila, da je lovec. Ležal je popolnoma mirno in zdelo se je, da ne diha; njegove oči so bile zaprte; vendar je samo okoli, kjer se je nahajal vzbujalo vtis, da je ta človek venjetno mrtev.

Gospod je stopil k nosilnici, položil roko na čelo moža, ki je ležal na njej, potem je pokleknil in molil. Čolnar je z znaki pokazal nosačem naj zapustijo sobo; ko so odšli, so odrinili pri vrodu zbrane dečke in zaprli vrata za seboj. Videti pa je bilo, da to ni zadovoljilo gospoda. Pogledal je čolnarja — ta je razumel in odšel skozi stranska vrata v sosedno sobo. Mož na nosilnici je takoj odprl svoje oči, mukoma obrnil svoj obraz proti gospodu in vprašal: »Kdo ste vi?« Brez najmanjšega znaka presenečenja se je go-

spod zbral in odvrnil: »Župan mesta Rive.«

Mož na nosilnici je prikimal, s slabotno kretnjo roke pokazal na stol in dejal, potem ko je župan sprejel njegovo vabilo: »Seveda sem to vedel, župan, toda v prvih trenutkih po vrtni zavesti vedno pozabim, pred očmi se mi vse vrti in najbolj je, da vprašam tudi o stvarih, ki jih poznam. Tudi v venjetne veste, da sem jaz lovec Gracchus.«

»Seveda,« je odvrnil župan. »Vaš prihod so mi sporočili ponoči. Spal sem že precej časa. Potem, okrog polnoči, je zakrčala moja žena: Salvatore — to

je moje ime — pogled gola na oknu! Res je bil golob, toda velik kot petelin. Prišel je do mene in mi dejal na uho: »Jud tri bo prišel mrtvi lovec Gracchus, sprejmi ga v imenu mesta.«

Lovec je prikimal in si s koncem jezika ovlažil ustnice: »Da, golobi letijo pred menoj. Toda, župan, ali vi verjamete, da bom ostal v Rivi?«

»Tega še ne morem povedati,« je odvrnil župan. »Ali ste mrtvi?«

»Da,« je dejal lovec, »kakor vidite. Pred mnogimi leti, da mnogo let je že tega, sem padel v prepad v Črnem gozdu — to je v Nemčiji — ko sem lovil gamse. Od takrat sem mrtev.«

»Toda vi ste tudi živi,« je dejal župan.

»Do neke mere,« je dejal lovec, »do neke mere sem tudi

živ. Moja mrtva ladja je izgubila svojo pot; napačen obrat krmila, trenutke krmarjeve nezornosti, hrepenenja, da bi krenil v stran proti moji očarljivi rodni deželi, ne morem povedati, kaj je bilo, vem samo to, da sem ostal na zemlji in da od takrat moja ladja plove po zemeljskih vodah. Tako sem jaz, ki ne hrepenim za ničemer bolj, kot da živim med svojimi gorami, prepotoval po svoji smrti vse dežele na zemlji.«

»In vi, nimate nikake zveze z drugim svetom?«, je vprašal župan, mrščec svoje obrvi.

»Jaz sem za vse čase,« je odvrnil lovec, »na tistem velikem

senem ležišču, oblečen sem — pogled name gotovo ni razveselil — v umazano zmečkan rjuho, moji lasje in brada, črni, z rjavim nadihom, so zlepljeni, da jih ni mogoče ločiti. Ude mi pokriva velik rožnat ženski robec, z resami. Posvečene sveče stojijo na mojem vzgljavju in me osvetlujejo. Meni nasproti je majhna slika bušmana, ki je vame naperil svojo sulico in si išče zavetja za čudovito poslikanim ščitom. Na ladji je marsikdo pogosto plen neumnih prividov, toda ta je najneumnejši izmed vseh. Sicer pa je moj lesen zaboj popolnoma prazen. Skozj luknjo stranske stene prihaja tople krak južne noči in silim vodo, ki udarja ob staro ladjo.«

»Tu ležim od tistega časa, ko sem kot lovec Gracchus živel v Črnem gozdu, lovil gamsa in padel v prepad. Vse se je zgodilo v lepem redu. Pri zasledovanju sem padel, v razpok izkrvavel in umrl. In ta ladja bi me morala prenesti na oni svet. Se se lahko spominjam, kako veselo sem se prikrat zleknil na tem ležišču. Nikoli niso gore silale od mene take pesmi, kot so jih ti mračni zidovi takrat.«

»Bil sem vesel življenja in vesel smrti. Predno sem stopil na palubo, sem poln veselja odvrnil naboje, nahrbtnik in mojo lovsko puško, katero sem vedno nosil s ponosom. Smuknil sem v mojo pomečkan rjuho, kakor dekle v svojo poročno obleko. Ležal sem in čakal. Potem je prišla nesreča.«

»Strašna usoda,« je dejal župan, dvigajoč svojo roko v obrambo. »In vi se zato ne čutite krivega?«

»Ne,« je dejal lovec. »Bil sem lovec, ali je to greh? Opravil sem svoj poklic lovca še v tistih dneh, ko so bili v Črnem

gozdu še volkovi. Ležal sem v zasedi, ustrelil, zadel in vzlekož svoj žrtvi; ali je to kakšen greh? Moje delo je bilo blagoslovljeno. Veliki lovec Črna gozda je bilo ime, ki so mi ga dali. Ali je v tem kakšen greh?«

»Nisem poklican, da bi odločal o tem,« je dejal župan, »toda tudi meni se zdi, da ni greha v teh stvarih. Toda, navsezadnje, čigava je krivda?«

»Krmarjeva,« je dejal lovec. »Nihče ne bo čital tega kar sem tukaj povedal, nihče mi ne bo hotel pomagati. Tudi če bi bilo vsem ljudem naročeno, naj mi pomagajo, bi vsa vrata in vsa okna ostala zaprta, vsak bi odšel v posteljo in si potegnil pregrinjalo čez glavo. Vsa zemlja bi postala za eno noč prenočišče. In prav je tako, ker nihče ne ve zame in če bi kdo vedel, me ne bi mogel najti in če bi me kdo našel, ne bi vedel, kako naj mi pomaga. Misel na to, da bi meni pomagali je bolezen, ki se najbolj zdravi v postelji.«

»Jaz to vem in zato ne kričim po pomoči, čeprav v trenutkih — ko izgubim nadzor nad seboj, kot na primer pravi zdaj — mislim resno napro. Da pa se znebim takih misli, se moram samo ozreti okrog sebe in ugotoviti kje sem in — mirno lahko trdim — kjer sem bil sto in sto let.«

»Nenavadno,« je dejal župan, »nenavadno.« — In sedaj mislite ostati tukaj v Rivi, z nami?«

»Mislim da ne,« je dejal lovec z nasmevom in v opravičilo položil svojo roko na županovo koleno. »Sedaj sem tu, več kot to ne vem, dalje od tega ne morem iti. Moja ladja nima krmila in pozanja jo vetrovi, ki prihajo v najglobljih predelih smrti.«

Mi vprašujemo -
kdo bo odgovoril?

Kdo lahko nastopa
na študentskem prvenstvu?

Pred nedavnim je bil v Beogradu sestanek Športnega odbora Zveze študentov Jugoslavije, kjer so med drugim razpravljali tudi o tem, kdo lahko nastopa na državnih študentskih prvenstvih. Sprejeli so sklep, da imajo pravico nastopa samo tisti, ki niso registrirani s nobenim športnim društvom, niti pri katerikoli športni zvezi. To pravilo velja tudi za tiste, ki so člani študentskih društev, kot so n. pr. Olympia, Mladost in Bosna.

Ni težko uganiti, da je taka odločitev izšla precej hude krvi. Zato tudi mi vprašujemo (in upamo na odgovor), zakaj je tako?

Ni nam namreč razumljivo, da bi član študentskega društva ne smel nastopiti na študentskem prvenstvu. Član je študentske organizacije, študent te ali one fakultete in ima torej vse pravice, da se bori za najvišje naslove, ki so na študentskih tekmovanjih na razpolago.

Po tem sklepu, ki so ga nedavno sprejeli, za študenta ni nikakršna čast, če je dober športnik. Nešteto je znanih primerov, ko je nek dober študent tudi dober športnik. O tem mnogokrat pišemo in govorimo, da bi moralo biti tako. Postavljamo jih za vzgled in tudi drugim priporočamo tak način življenja. S tem, da tem ljudem prepovedamo nastop na študentskih prvenstvih, vse te nasvete, vse to pisanje in govorjenje po teptamo. Tako se bo kaj lahko zgodilo, da bo postala državna študentska prava neka ekipa univerze, kjer je šport najslabše razvit in najslabše organiziran. Nič čudnega ne bo, če bo zmagovalce ekipa, kjer bodo kar na hitro zbrali nekaj ljudi, ki niso nikjer organizirani, ki se na tekmovanju niso dali časa pripravljati.

Pri nas je drugače. Vsakega člana, ki se želi ukvarjati s športom in telesno vzgojo, takoj registriramo. Nudimo mu čimveč možnosti, da stalno trenira, da se na tekmovanje pripravlja. Toda sedaj taki študentje ne bodo smeli zastopati naša univerze na študentskih tekmovanjih. Prestanemo nam le, da tudi mi sledimo zgledu drugih in da nabereimo nekaj ljudi po fakultetah, ki niso nikjer registrirani in se ne ukvarjajo redno s telesno vzgojo. In še ena rešitev je — da se teh tekmovanj sploh ne udeležimo. Tako bomo najbrž tudi storili!

Stara
tema:

Telesna vzgoja na univerzi

KONEC PRETEKLEGA LETA JE BILA V BEOGRADU KONFERENCA ŠPORTNEGA ODBORA ZVEZE ŠTUDENTOV JUGOSLAVIJE. SLEDNJO SO SKLICALI ZATO, DA ANALIZIRAJO DOSEDANJE DELO ŠTUDENTSKIH ŠPORTNIH ORGANIZACIJ IN NA TEJ OSNOVI TUDI DOLOČILO NOVE NALOGE TER ORGANIZACIJSKE OBLIKE, KATERE BODO ODGOVARJALE IN SE BOLJ RAZVILE ŠTUDENTSKO ŠPORTNO DEJAVNOST.

Na konferenci so prišli do soglasnega in enotnega zaključka, da je potrebno ločiti pri študentskem športu na eni strani telesno - vzgojno dejavnost, moderno in sodobno, na drugi strani pa športno dejavnost vseh študentov, da pravilno usmerja študentsko športno življenje v okviru študentskih športnih društev in da tudi razpolaga s finančnimi sredstvi, ki bodo določena za ta namen. Vse to odgovorne naloge dekažejo, brez obširnejšega komentarja, da je tak organ nujen potreben in bi bila torej tudi dolžnost odgovornih organov naše univerze, da prevzamejo nekaj dela, katerega v sedanjih pogojih opravlja izključno ASD Olympia. Izvajanje te naloge pa ima tudi svoje zakonite osnove v zakonu o univerzah, po katerem so univerzitetni organi dolžni skrbeti za družbeno udeleževanje študentov.

Povsem jasno je prišlo do izraza, da zgolj študentske športne organizacije same ne morejo in tudi niso dolžne, da organizirajo in vodijo celotno telesno vzgojno aktivnost med študenti. Ta je namreč pogojena in odvisna od materialne osnove, opremljenih telovadnic in igrišč, rednih telesno vzgojnih profesorjev, ki bi morali biti v rednem uslužbenem razmerju na univerzi in končno tudi finančnih sredstev samih. Brez dvoma bo lahko študentska organizacija odigrala odlično vlogo le kot subjektivni faktor pri mobilizaciji za široko vključitev študentov med vrste aktivnih športnikov. Vse ta trud pa bo sčasoma vedno bolj zvođenel, če se ne bo v ozki povezanosti reševalo vprašanje čvrstih objektivnih pogojev. Iz tega razloga je bil tudi sprejet sklep, da se omenjeno vprašanje razpravlja tudi pri univerzitetnih organih in se v tej zvezi tudi formirajo po vseh univerzitetnih centrih v Jugoslaviji v okviru univerz od odgovarjajoči oblastveni organi.

ASD Olympia kot predstavnik študentskega športnega življenja na ljubljanski univerzi je že v zaključkih lanske skupščine predlagala, da se pri univerzitetnem svetu naše univerze ustanovi komisija, ki se bo sistematično in tudi z avtoriteto organa oblasti na univerzi ukvarjalo s tem vprašanjem. Njena naloga

bi bila, da vpliva in sodeluje pri vseh novogradnjah glede potrebnega prostora za telesno vzgojo, da preko telesno vzgojnih profesorjev, ki jih bo potrebno nastavit, skrbijo za sodobno telesno vzgojno dejavnost vseh študentov, da pravilno usmerja študentsko športno življenje v okviru študentskih športnih društev in da tudi razpolaga s finančnimi sredstvi, ki bodo določena za ta namen. Vse to odgovorne naloge dekažejo, brez obširnejšega komentarja, da je tak organ nujen potreben in bi bila torej tudi dolžnost odgovornih organov naše univerze, da prevzamejo nekaj dela, katerega v sedanjih pogojih opravlja izključno ASD Olympia. Izvajanje te naloge pa ima tudi svoje zakonite osnove v zakonu o univerzah, po katerem so univerzitetni organi dolžni skrbeti za družbeno udeleževanje študentov.

Oblike študentskega športnega življenja so po naših univerzitetnih centrih zelo različne. V Beogradu in Za-

grebu so težišče dela klubi in sekcije, ki so formirane po fakultetah. V Beogradu n. pr. deluje 105 takšnih klubov, ki imajo ustrezne podzveze v okviru športnega odbora Zveze študentov na tej univerzi. Prav tako obstaja nekaj študentskih klubov na univerzi v Skoplju. Športniki sarajevske univerze so združeni v študentskem društvu Bosna.

Kot je že znano, so študentje ljubljanske univerze pred dvema letoma ustanovili ASD Olympia. Tako društvo je tudi najbolj odgovarjalo, saj združuje študente, ki se zanimajo za določeno športno panogo po svojih klubih in sekcijah. V tem pogledu je šla dejavnost tega društva korak naprej. V svoje vrste sprejema že tudi srednješolce, kakor tudi diplomante univerze. Samostojnih klubov po fakultetah ni, ker so študentje vključeni tako v svoje, kakor tudi ostala društva. Prav Olympia je v času svojega obstoja omogočila preko raznih tečajev, šol in ostalih oblik, da se študentje na najbolj

množični osnovi vključijo v svoje društvo.

Svoj polni razmah pa bo društvo dobilo šele tedaj, ko bo na univerzi uvedena splošna telesna vzgoja, v kateri bodo aktivno sodelovali pretežno vsi študentje. V teh pogojih pa bo društvo zbralo v svoje vrste le tiste študente — športnike, ki so se po lastnem interesu odločili za neko športno panogo. V sedanjem položaju pa je v prvi vrsti dolžnost tega društva da se čimveč študentov vključi v aktivno športno življenje. Jasno je, da je tako stanje le predložitna oblika, izhod za silo in je nujno potrebno uvesti sistematično splošno telesno vzgojo za vse študente.

Tudi letos bo precej mednarodnih srečanj. Vsako drugo leto prireja namreč mednarodna študentska športna organizacija FISU letne in zimске športne igre. Organizator zimskih iger za leto 1957 je Zahodna Nemčija v Oberammergau, letnih pa Francija v Parizu. Jugoslovanski študentje bodo sodelovali na obeh, saj so do tega tudi upravičeni. Na zadnjih zimskih igrah na Jahorini so osvojili 2 zlate in 1 srebrno kolajno. Na zadnjih letnih igrah v Španiji sicer niso sodelovali, čeprav so leta 1953, v Dortmundu dobili 5 zlatih kolajn. Na programu so tudi univerzitetna tekmovanja v nogometu, odbojki, košarki, namiznem tenisu.

Na osnovi tako bežno prikazanega stanja je utemeljen zaključek, da je študentski šport v kratkem času svojega obstoja opravičil svoj obstoj pred celotno družbo. Nove naloge pa bo možno rešiti le s podporo vseh organov.

Vlado Mikuž

OBVESTILO

Univerzitetni odbor Poštniške zveze Jugoslavije priredi v prvi polovici februarja smučanje na Črnem vrhu nad Jesenicami. Dnevni pension je 300 din, vožnja je že všteta. Prijave sprejema UO PZJ Univerza, soba 11/I do 2. II. 1957.

Kakšen šport goje na Japonskem?

Japonska do nedavna ni bila dežela športa. Telesna vzgoja se je tam razmahnila šele v povojnih letih, posebno med študenti na univerzah. V Tokiu so osnovali visoko šolo za telesno vzgojo, ki je dala prve moderne športne strokovnjake, izobražene v glavnem po ameriškem vzorcu.

Japonci imajo dve tradicionalni športni disciplini — plavanje in maraton. Posebno v plavanju so dosegli izredne uspehe na svetovnih prvenstvih in olimpiadah. Šele v zadnjih letih so jih prehiteli Američani in Avstralci. Nič čudnega ni, če se je struktura športa po diplomah prvih športnih strokovnjakov v Tokiu nekoliko izpremenila. Novi trenerji so pričeli uvajati nove športne panoge. Med temi se je najbolj obnesel basseball, ženske pa vedno pogosteje zahajajo na kegljišča.

Na japonskih univerzah je telesna vzgoja vključena v redni pouk. Vsa večja univerzitetna središča razpolagajo s svojimi športnimi objekti. Po navadi so

Prizor z dvorišča enega japonskih študentskih domov. Študentje izkoristijo take prostore v športne namene. Ti-le premišlujejo, kam bi postavili mizo za namizni tenis.

Basseball je postal priljubljena igra na Japonskem

to plavalni bazeni in stadioni. Plavalni bazen je sploh osnovni športni prostor in celo marsikatera gimnazija se lahko postavi s svojim bazenom. Ni torej prav nič presenetljivega, če so skoraj vsi študentje odlični plavalci in če med temi

najdemo tudi nekaj takih, ki so sposobni poseči v borbo za svetovne rekorde.

Najbolj priljubljena tekmovanja japonskih študentov so srečanja s študenti tujih univerz. Japonci radi povabijo koga v goste, največkrat so to Američani. Pomerijo se z njimi v mnogih športnih panogah, v prvi vrsti seveda v plavanju in basseballu. Seveda imajo tudi svoja študentska prvenstva, ki pomenijo vse nekaj drugega kot pri nas. Tisti, ki zmaga na študentskem prvenstvu, je vedno tudi kandidat za državnega prvaka, kajti na takih tekmovanjih nastopajo najboljši predstavniki fakultet in univerz.

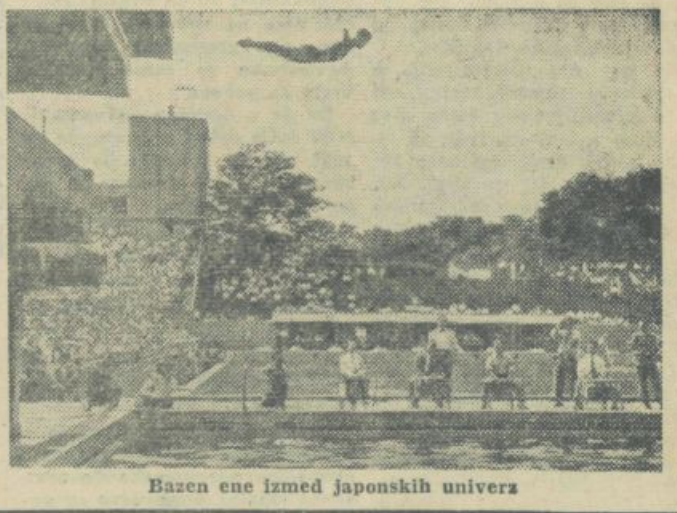
Kot vidimo iz teh nekaj skopih podatkov, se je šport v tej azijski državi razvil v nekaj letih. In gotovo se ne motimo, če mislimo, da je to v glavnem rezultat splošne telesne vzgoje, ki je obvezan predmet na vseh fakultetah.

Kegljanje se z veseljem uče japonske študentke

Sola za telesno vzgojo v Tokiu

Bazen ene izmed japonskih univerz

Saj ni tako slabo...

V vrsti občnih zborov, ki so jih imeli klubi študentskega športnega društva Olympia, so prišli na svoj račun tudi odbojkarji. Zbrali so se v balkonski dvorani na univerzi, udeležencev pa je bilo prav malo, da ne rečemo porazno malo. — Tisto, kar smo tam slišali, pa ni bilo tako porazno, rekli bi celo lahko, da je bilo več veselja kot žalostnega.

NAJBOLJŠE TISTO, KAR JE BILO DOSELEJ NAJSLABŠE

Ni navada, da bi začeli pisanje člankov o nekem klubu z rezervnim moštvom. Vedno govorimo najprej o tistih, ki se potegujejo za najvišje naslove, bo čeprav brez uspeha. Tokrat bomo bolj pravični in začeli tam, kjer je pravzaprav konec »rang lestvice« med ekipami v klubu samem.

Drugega ekipa odbojkarjev Olympia ima pravzaprav že zgodovino. To je nekaj naslednik nekdanje ekipe Krima, ki se je združila s študenti v samostojen akademski klub. — Igralci so igrali odbojko bolj za zabavo, točke niso bile posebno važne. Nihče ni mogel trditi, da igrajo fantje slabo odbojko, saj so včasih zaigrali tako, da jih je bilo veselje pogledati. Toda žal je bil tak le prvi in drugi niz, potem pa so

imeli igralci sestanek posebne vrste. Domenili so se, da bodo pričeli slabše igrati češ, da ne bo igre prehitro konec, mi pa bi radi še igrali. In tako se je zgodilo, da je moštvo nalašč izgubilo niz ali dva, potem pa zadnjega ni moglo dobiti in točke so šle po vodi.

Sedaj v drugem moštvu ni več tako. Postali so resni igralci in glej čudo — v jesenskem delu niso izgubili niti ene tekme in zasedli so prvo mesto v republiški ligi. Ker so le rezervno moštvo, jim pravila niso dovoljevala, da bi tekmovali v kvalifikacijah za višji razred tekmovanja. Sedaj so dokazali, kaj znajo in upamo, da bodo v prihodnji sezoni spet taki, kot smo jih videli jeseni.

ROLEZNI, POROKE IN SMOLA...

...tako so odbojkarji obrazložili relativen neuspeh ženske ekipe, ki se je uvrstila v tekmovanju zvezne lige na 4. mesto. In pravzaprav so imeli prav. Nekajkrat se jih je prav zares držala smola. To velja predvsem za obe tekmi z državnim prvacom Partizanom, še posebno za ono v Ljubljani, ko so bila naša dekleta prav blizu zmage.

Potem so prišle na vrsto bolezn. Prehladi, huda revma in še malo meningitisa vmes, pa sestavi ekipo, če jo moreš, nam je dejal trener Thaler. In povrh vsega se ti dve igralci kar na lepem spomnita, da se bosta poročila. Kar zadovoljni smo s četrtim mestom, čeprav bi bili prav tako lahko tudi drugi in morda tudi prvi.

Upamo, da nam bodo prihodnje leto dokazali, da je to res!

TISTO, KAR JE BILO NAJBOLJŠE, JE SEDAJ NAJSLABŠE

Kdo ne pozna slave odbojkarjskih ekip Enotnosti, Krima in AOK? Zvezna liga, prva mesta v državi, državni reprezentanti, vse to smo imeli v »zlati dobi« naše odbojke.

Sedaj tega ni več. Prvo moštvo, ki tekmuje v slovenski kvalitetni ligi, ima samo mlade igralce, ki poizkušajo v tej konkurenci doseči čimveč. Poizkusajo že, vendar se jim to ne posreči vedno. Mnogokrat

je bilo vmes malo smole, res pa je, da jih je tu in tam prevzela tudi iskrica malodušja. Novo mesto, Ljubljana in Fužinar — to niso nasprotniki, ki bi se jih ne dalo premagati. Res je, da se je Fužinar uvrstil sedaj v zvezno ligo, njihova igra pa še zdaleč ni taka, kot so jo včasih igrali študentje.

S treninji so že pričeli. Torej le resno in drugo sezono več vztrajnosti!

IN TISTO, KAR JE NAJBOLJ VAŽNO...

Gotovo ste uganili — gre za odbor. V poročilu odbojkarjev piše: delali so samo trije ljudje, ki jih po pravici lahko imenujemo »kralje klubov«. To je sicer šaljiva, vendar resnična pripomba. Zato so na obnem zboru prav temu posvetili največ pozornosti in končno izbrali odbor, ki bo morda storil tisto, kar v tem klubu že dolgo pogrešamo — trdno organizacijo. Odbor bo vodil predsednik tov. Dragar, upajmo, da z uspehom.

PRVO D-ŽAVNO ŠTUDENTSKO PRVENSTVO

V letošnjem letu bo v Zagrebu, kjer se bodo zbrali odbojkarji. Tekmovanje bo v prvih dneh marca. Verjetno je, da se naša univerza tega tekmovanja ne bo udeležila zaradi nesprijetnih razporeditve.

LETOŠNJE SMUČARSKO PRVENSTVO TVO

Ljubljanski študentov so preložili. Najprej so določili datum 13. januarja, sedaj pa so zaradi slabih snežnih razmer preložili tekmovanje na 3. februar. Predvidoma bo tekmovanje na Zaplani ali v Kranjski gori.

in ne preostane ti drugega, kot da prisluškujes pogovorom. No, tu lahko izvemo marsikaj zanimivega. Na primer to, da so bile snežne razmere za prvi termin smučarskega prvenstva univerze neugodne in premaknili so celo stvar na 3. februar. Seveda v upanju, da bo takrat kaj več snega, vendar za sedaj dokaj slabo kaže. Drugi govore o tem, kako bo na tečaju, tretji, najbolj živahni pa o uspehu na prvenstvu ljubljanske smučarske podzveze.

»Si poslušal včeraj radio«, pripoveduje nekdo.

»Seveda. Kako lepo se sliši, če ti napovedovalka vedno govori o Olympiji. Prva v ženski konkurenci članica Olympije, druga tudi. Med moškimi prav

in ne preostane ti drugega, kot da prisluškujes pogovorom. No, tu lahko izvemo marsikaj zanimivega. Na primer to, da so bile snežne razmere za prvi termin smučarskega prvenstva univerze neugodne in premaknili so celo stvar na 3. februar. Seveda v upanju, da bo takrat kaj več snega, vendar za sedaj dokaj slabo kaže. Drugi govore o tem, kako bo na tečaju, tretji, najbolj živahni pa o uspehu na prvenstvu ljubljanske smučarske podzveze.

»Si poslušal včeraj radio«, pripoveduje nekdo.

»Seveda. Kako lepo se sliši, če ti napovedovalka vedno govori o Olympiji. Prva v ženski konkurenci članica Olympije, druga tudi. Med moškimi prav

Bombažna tkalnica

VIŽMARJE Nad Ljubljano

Bombažna tkalnica Vižmarje se s svojimi kvalitetnimi izdelki priporoča vsem svojim odjemalcem.

KJE, KDAJ, KAKO...?

SNEG JE SPET PROBLEM LETOŠNJE SMUČARSE SEZONE. ŠTUDENTJE SO ŽE ENKRAT ODPOVEDALI PRVENSTVO. KAJ PA NAŠI NAJBOLJŠI TEKMOVALCI?

Sneg, to je res kaj negotov pojem. Navadili smo se že na razliko med zimskimi in letnimi tekmovanji. Poleti pravijo — ta dan bo to tekmovanje, pozimi pa — priredili bomo tekmo, seveda če bodo snežne razmere ugodne. In po navadi niso. Kako bo torej letos s smučarsko sezono, ki se v tujih deželah že poln mesec odvija s polno paro, pri nas pa je takorekoč še ni?

V prostorih študentskega smučarskega kluba je vedno živahno. Če vstopiš te niti ne opaziš

in ne preostane ti drugega, kot da prisluškujes pogovorom. No, tu lahko izvemo marsikaj zanimivega. Na primer to, da so bile snežne razmere za prvi termin smučarskega prvenstva univerze neugodne in premaknili so celo stvar na 3. februar. Seveda v upanju, da bo takrat kaj več snega, vendar za sedaj dokaj slabo kaže. Drugi govore o tem, kako bo na tečaju, tretji, najbolj živahni pa o uspehu na prvenstvu ljubljanske smučarske podzveze.

»Si poslušal včeraj radio«, pripoveduje nekdo.

»Seveda. Kako lepo se sliši, če ti napovedovalka vedno govori o Olympiji. Prva v ženski konkurenci članica Olympije, druga tudi. Med moškimi prav

tako. Vsa boljša mesta so zasedli člani Olympije.

To res ni kar tako in reči moramo, da so se študentje na prvem letošnjem tekmovanju zares odlično odrezali. Zelimo le to, da bi to ne bil konec in da bi letos še kaj slišali o njihovih uspehih v boljši konkurenci.

Kdor hodi kaj tam okoli stavbe ZŠJ na Miklošičevi cesti, je lahko slišal mnogo pogovorov o smučanju. Študentje so namreč kar masovno hodili na planinsko društvo Univerza in se prijavljali za smučarske tečaje. Naše študentsko planinsko društvo namreč vsako leto prireja tečaje za tečajnike in za boljše smučarje na Kofcah. Znano je, da so vsi ti tečaji v prejšnjih letih

odlično uspeli in zato se ni čuditi, če je bilo tudi letos zanimanje veliko.

Naj vam postržem s podatki. Planinsko društvo Univerza bo v letošnji zimi organiziralo kar 8 tečajev, ki bodo trajali po 7 dni. V vsaki izmenj bo po 22 smučarjev. Vsa mesta za te tečaje so že oddana in bodo skušali urediti še za kak tečaj pod Storiščem. Cene tečajev so več kot zmerne, saj mora plačati vsak udeleženec ki je član PDU le 2100 din, ostali pa po 2400 dinarjev.

Morda se ne motim, če trdimo, da je to največji prispevek k množičnemu smučanju na univerzi! Verjetno je, da bo tja odpotoval tudi naš novinar in vas bomo o teh tečajih še bolj podrobno seznanjali.

NOVA CESTA V BUTALAH

NAJPRED SO v Butalah zgradili tovarno za izdelavo ležalnih stolov in lesne galanterije. Vsi tisti, ki so imeli majhne njive so se zaposlili v njej in pričeli delati zelo vestno in energično. V nekaj letih je ime te male vasice postalo slavno celo v ZDA, kamor so izvažali dobrošen del svoje proizvodnje. Nekeč je neki odjemalec v tej državi sporočil tudi željo, da bi rad osebno obiskal tovarno, ki izdeluje tako prijetne stole. Ker je bila njegova babica Slovenka si to tudi sicer želi in bo verjetno ta načrt tudi realiziral v enem izmed prihodnjih let.

BUTALCI SO se razveselili tega sporočila in na tistem ustanovili odbor za sprejem ameriškega odjemalca. Na prvem sestanku, ki je bil v posebni sobi Frtardkove oštarije, so sklenili med drugim tudi, da je treba dati občinskiemu odboru iniciativo za zgraditev ceste, ki bi povezovala tovarno z vasjo. Cenjeni bralce namreč se ne ve, da so tovarno zgradili 1 kilometer proč od vasi na gmajni in da so vse za njo in iz nje vozili z volovsko vprego preko Ošpernikovega travnika in da so mu za to plačevali letno odškodnino.

PREDLOG JE najprej naletel na gluha ušesa, toda po sedmi seji občinskega odbora so sklenili, da bodo preko Travnika in gmajne zgradili široko asfaltirano cesto in da bodo odkupili od lastnikov vso zemljo 200 metrov na obeh straneh ceste. Tako se je tudi zgodilo: tovarna je imela denarja dovolj in med tovarno in Butalami je kmalu stekla prava povcata avtomobilska cesta, široka in gladka kot steklo. Po njej je v enakomernih presledkih vozil tovorni avto, ki ga je kupila tovarna in ki je služil vsemu in vsem. Vsi so bili zelo zadovoljni in ponosni ter so govorili: »No, če pride ta naš ameriški odjemalec, se bo lahko z avtom potegnil do tovarne, pošteno se bo čudil, kajti v časih, ko je njegova babica hodila tod, ni bilo ne tovarne kaj šele ceste. No, Butale so bile, a Butalci so bili takrat neizobraženi, zahtevali, da ne rečemo neumni.«

LETO IN POL kasneje pa so Butalci naredili še korak na-

prej v razvoju. Ugotovili so, da je zemlja ob cesti, 200 m na široko, res last tovarne, ker je nihče ne kosi in ne obdeluje in menili so, da naj se ta svet proda tistim delavcem, ki hodijo v butalsko tovarno iz drugih krajev in ki bi radi stanovali tu. Rečeno storjeno. Prodali so zemljo in delavci iz tujih krajev so pričeli graditi svoje domove. Tu pa moramo spoštovanega bralca opozoriti na neko podrobnost. Se prej, ko še ni bilo tovarne, so v Butalah napeljali električno, vodovod in plin, ki so ga zajemali v bližnjem najdišču naravnega plina. Kar se tega tiče so bile Butale zelo napredna vas. In ko so gradili cesto, so vse te tri dobrine kulturnega sveta napeljali tudi v tovarno. Ob levi rob ceste so v zemljo položili cevi za vodo in plin. In nove hiše, ki so zrastle ob »veliki butalski cesti«, so bile vse navdušene za to. Če bi Butalci to prej vedeli, bi morda dovolili, da si delavci zidajo hiše samo na levi strani ceste, kajti za vsako napeljavo na desni strani so morali razkopavati tlak, izkopati jarek, položiti vanj obe cevi in potem jarek spet zasuti. Na ranjenem mestu je bil najprej grič, da je ob njem kamion kar poskočil, pozneje se je grič pogreznil v dol, ob katerem je kamion spet poskakoval. Spočetka, ko sta na desni strani stali samo dve hiši je še kar šlo, dvakrat je kamion malo streslo, pa... Tri leta kasneje, ko je bila leva stran ceste že čisto posejlena in so zrastle hiše tudi na desni: 24 gričev in dolov, 24 krat se je stresel avto. Leto kasneje je bila tudi desna stran ceste poseljena in lepa, nekeč kakor steklo gladka cesta je bila tako razkopana, da je šofer trdil, da to ni več cesta, temveč »stopnice«.

KO JE NEKO iz sosednje občine nekeč Butalcem očital kakšno da imajo cesto, so ustanovili posebno komisijo, ki je skrivaj obiskala vse ceste v sosednjih občinah in ugotovila, da je butalska asfaltirana cesta edina daleč na okoli in da je kljub temu, da je razkopana, vožnja po njej pravi užitek. Kljub temu in kljub vsem protestom pa se je daleč naokoli razširila ljudska govorica, ki je vsako slabo cesto imenovala »taka je kot butalski asfalt«.

Kako študiramo

Skozi vse leto nas spremlja vprašanje, kako bi študirali, da bi bilo bolj udobno, obenem pa uspešno. Pred izpiti postane to še bolj aktualno. Najbolje je seveda za tiste, ki jih izpiti ne zalotijo nepravilne. Nekateri omagajo in se odločijo samo za udobno, kakor nam prikazuje prva slika. Da bi pomagali takim »sanjskim« junakom, bomo izdal skrivnost NAJBOLJŠEGA NAČINA UČENJA, kakor nam ga je opisal in prikazal neki nadobudni študent. (Slika spodaj). Povedal nam je, da je za dober študijski uspeh potrebna močna prekrvavitev

možganov. To dosežemo tako:

● Običeš se v kopalne hlačke

● Dvigneš okončine tako, da telo in okončine oklepajo kot okoli 115°

● Okoli trebuha in prsnega koša si oviješ rjuho, namočeno v mrzli vodi

● Na čelo si daš mrzli ovitek

● Zatižeš obložil z mrzlo, mokro cunjjo

● Počakaš 15 minut in se pričneš učiti

OBRAZLOŽITEV: Zaradi dvignjenosti okončin teče precej krvi iz periferije centralno. Zaradi mrzlih obkladkov nastopi periferna vazokonstrikcija — zopet tok krvi centralno. Mrzli ovitek na čelu pobudi dela možganske skorje frontalnega predela. Hlad, ki prodira skozi zatiže, centralno pospeši delovanje življensko in študijsko izredno važnih centrov v podaljšanem hrbnem mozgu.

Da ne bo nepotrebnih očitkov, še to: v uspeh mora biti človek prepričan, kajti sicer mu ne pomaga nobeno sredstvo. Tistim, ki bodo uporabljali to metodo, bomo zelo hvaležni, če nam bodo sporočili, kakšne uspehe so dosegli, ker do sedaj to še ni bilo velikokrat uporabljeno.

Odprto pismo uredništvu Tribune

V zadnji številki Tribune je bil eden najpomembnejših člankov »Diplomirana nevesta«, o čemer priča debel tisk. Uredništvu se je zdelo to bolj potrebno kot članek o agronomski letni skupščini, za katerega je zmanjkalo prostora.

Ne vemo kje je sreča. Pisec Marjetko in kako mu je sploh prišlo na misel, da je ravno agronomka, saj iste »skrbne« tarejo verjetno tudi druge diplomantke. Pa še to pojasnilo: agronomci ne hodijo na prakso šele pred diplomom in dekleta Marjetkinega tipa doživijo pri nas brodolom že velikoj preji, kot pa šele po diplomu, kar kaže največji odstotek izpisa od vseh ljubljanskih fakultet.

Ne žalj nas filozofiranje o Marjetki in iskanem ženinu, saj to je mlade prazne glave. Kar nas tudi v tem sestavku je to, kako gleda pisec na našo fakulteto in študij na njej. Zdi se mu, da naše praktikante samo gledajo na praksi žetev in traktor; takih Marjetk ni, kakor tudi ni takih praks. Višek pa doseže z razglabljanjem o razlikah med diplomom in diplomom. Diploma na romanistiki naj bi bila več vredna kot na agronomiji. Take nazore srečujemo le redkokje, še bolj nepravilno pa se slišijo iz ust študentov. Agronomci razumemo pomen kmetijstva v današnji družbi in nimamo nobenih manjvrednostnih kompleksov zaradi naše diplome, ljudi z Marjetkinimi nazori samo pomilujemo. Navadno se diplomantke z »boljšimi« fakultetami bolj boje podeželja, kot agronomke, kajti tudi zanje obstaja nevarnost, da pridejo kam ven. Ma vemo že ob vpisu, da se ne kmetuje na pločniku pred »Namo«.

Bralce dobri vtis, da je naša fakulteta prečezljiva onih, »ki jim ne grede jeziki«, takih, ki enostavno nimajo sposobnosti za kaj drugega. Titulo »ing.« bodo pridobili pri nas kar mnogorede, s površnim znanjem. Študentje agronomije bi želeli, da na zabavni strani študentskega tiska objavljate pripevke, ki bodo bolj duhoviti in inteligentni kot »Diplomirana nevesta«.

Agronomi V. letnika
Opomba uredništvu: — Objavljamo pismo, ki so nam ga

poslali agronomi V. letnika, kot odgovor na članek »Diplomirana nevesta«, objavljenem v lanskim 18. št. Tribune.

Uredništvo bo odgovorilo samo na nekaj resnejših očitkov, ki se nahajajo v pismu. Predvsem poudarjamo, da članek ni imel niti najmanjšega namena omalovaževati agronomsko fakulteto in študij na njej. Sestavek se v celoti nanaša na eno samo osebo. Da pa take osebe živijo na naši univerzi, o tem mislimo, da ni treba posebej razpravljati. Tudi pismo omenja saj iste »skrbne« verjetno tarejo tudi druge diplomantke. In še nekač. Napisal smo na univerzi, torej ne samo na agronomski fakulteti.

Agronomka je samo slučajno vzeta za primer.

Da je z diplomom na romanistiki lažje ostati v mestu, je pa tudi res. Iz sestavka je jasno razvidno, da je diploma v tem smislu več vredna.

O manjvrednostnih kompleksih in o tem, da agronomke ne razumejo pomena kmetijstva v današnji družbi pa sestavek ne govori.

Največji odstotek izpisa bi se moglo razlagati tudi drugače, kot to razlagajo v pismu.

Očitke o debelem tisku in o pomanjkanju prostora za letno skupščino agronomске fakultete bva smatra uredništvo za nerese.

Kar pa se tiče humorja in inteligence, bi bilo dobro, če bi tisti dve lastnosti nekateri naši bralci vsaj deloma uporabljali pri branju takih sestavkov kot je »Diplomirana nevesta«.

(Nadaljevanje s 4. strani)

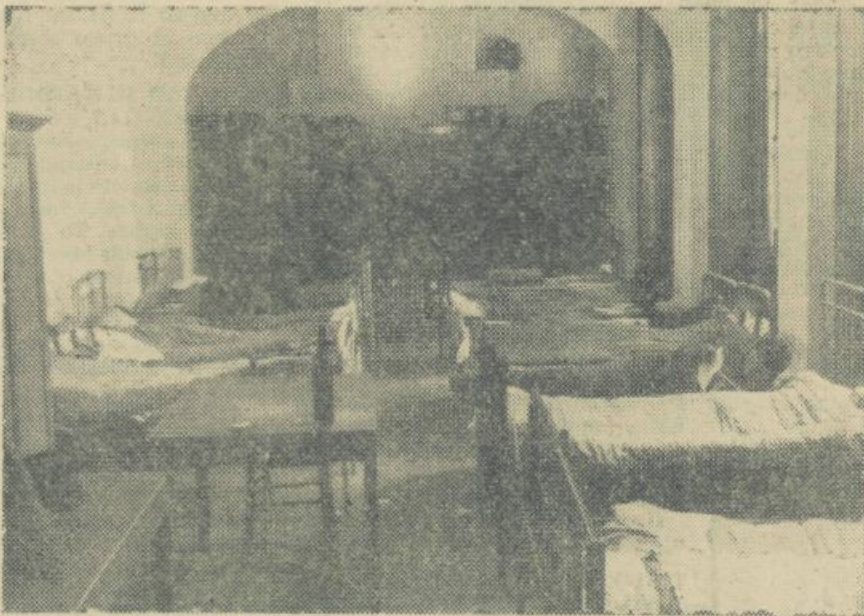
Mlada makedonska poezija

ki jo preveva. Njegove vzornike kaj lahko zasledimo v sodobni turški in arabski poeziji.

To so v glavnem vsa najpomembnejša imena v »mladi« makedonski poeziji. Preostane imen le še kakšna desetina, ki si bodo danes ali jutri ustvarili svoj prvi literarni lik. To so predvsem Ivan Ivanovski, Eftim Manev, Mladen Dilevski, Bogoljub Gluzelov in Vide Vidickovski. Njihovo delo pa lahko danes vrednotimo le po njihovih pesmih, raztresenih po najrazličnejših revijah in časopisih.

Aleksander Popovski

Karel Čapek

O pesimizmu

Pesimizem ima podobno kot optimizem dvojni pomen, in sicer glede na to, če besedo uporabljamo zase, ali za svojega bližnjega. Če pravim o sebi, da sem optimist, s tem očito mislim, da sem poln sil in upov, zelo živahen, neomajen in energičen človek, z eno besedo fant od fare. Če pa pravim svojemu bližnjemu, da je optimist, s tem nedvomno mislim, da je fanatik, nepraktičen, naidven, neumno zaupljiv, z eno besedo prismojčenec. Če trdim za svojega bližnjega, da je pesimist, potem izražam prepričanje, da je klavrn, bojazljiv, nevrasten in nergač, da boluje na zaprtju ali da ima žolčne kamne. Če imam samega sebe za pesimista, je samo po sebi razumljivo, da sem bolj izkušen od drugih in da vsako stvar dobro premislim, skrajna vedla, da imam prav (boste že videli, da bo po mojem).

Za človeka, ki se ne ponasa ne s tem ne z onim, pomeni »pesimizem« nekaj, kar ima vonj po crknem psu.

Za primer pesimizma bi lahko navedel Heraklita, Schopenha-

uerja ali Eduarda von Hartmana, ker pa ljubim močnejše primerke bom navedel višek življenjskega in svetovnega pesimizma: »namazan kos kruha pade vedno na namazano stran.« Na svetu ni mogoče najti optimista, ki bi temu mračnemu prepričanju nasprotoval z drugo trditvijo, da »kruh pade vedno na nenamazano stran, kajti — in to menije je ovrženo — čim pade kruh samo enkrat na namazano stran. Medtem ko pesimistični nazor ni omajen s tem, če pade kruh včasih tudi na nenamazano stran, očitno zato, ker ta slučaj nima težjih posledic ne za kruh in ne za blače ali preprogo. Na žalost do danes še ni statistično ugotovljeno ali pada kruh pogosteje na namazano stran ali obratno. Vendar, če bi bilo dokazano, da v osemdesetih primerih od sto pade na namazano stran, bi sodili, da pade nanjo zato, ker je težja. No, to menije bi bilo enako malo pesimistično, kot Newtonov zakon, da težka telesa padajo na zemljo. Gotovo ne pesimistična trditev, da si bo kdo, ki pade z drevesa, verjet-

no zlomil nogo, pesimistična je vera, da ne smemo lezti na drevo, ker gospod bog to kaznuje. Pesimistične je nazor prebivalcev Melanezije, da se tisti, ki pade z drevesa ubije zato, ker so je nek njihov prednik ubil, ko je padel iz vrha palme; od takrat naprej se baje ubije vsak kdor pade. Vidimo, da pesimizem ni v predvidevanju slabih posledic, temveč v predvidevanju mračnih in usodnih vzrokov. To pomeni, da je pravi pesimizem čisto metafizičen. Pesimistično je, če verjamem, da je na tem svetu slabo zato, ker so ljudje sami po sebi slabi. Bolj razveselivo in manj pesimistično je menije, da je na svetu slabo zato, ker so ljudje isti, samo vzrok je, kot vidimo, manj tragičen.

Drugeče rečeno, pravi pesimizem ni v menjenju, da stvari so ali da jih moramo razumeti kot slabe, temveč v menjenju, da v bistvu ne morejo biti drugačne. Če se slučajno zgodi kaj dobrega, ni, ni še vsega konec in ni treba hvaliti dneva pred večerom. Če pa se stvari izte-

žejo v resnici slabo, je to samo opravičilo za mračno razpoloženje pesimista (saj se je to moralo zgoditi). Slab razvoj stvari napolni pesimista s posebnim pesimističnim zadovoljstvom in pravim navdušenjem. Pesimizem je določena vrsta užitka — to je sredstvo, da se lahko veselimo tudi nad slabimi stvarmi. Vsak nesrečen slučaj, napaka ali nadloga je nekač nujnega in mizeriji sveta. Pesimista na splošno zelo doro zabavajo nesreče sveta; čim slabše tem bolje, kajti to je neizčrpen virelec zadovoljstev in zabave. Pesimizem ni vera, da je svet beden, temveč vera, da je v redu, če je beden.

Dokler v napaki vidiš napako, v neumnosti neumnost in v nesreči samo nesrečo nisi in ne moreš biti pesimist. Nisi pesimist zato, ker vidiš bolezn, neumnosti, krutost in nesmiselnost vsega. Dokler te to boli in te gane bolečina, nisi pesimist.

Kar pa se tiče namazanega kruha bomo menije spremenili s tem, da bomo kruh lepše jemali v roko.

Glose iz našega življenja

Opravičilo, ki nekaj velja

Med nami so ljudje, ki prejemajo štipendije in ne študirajo. Ko jim stopijo na prste, skušajo najti različne izgovore, zakaj niso opravili zahtevnih izpitov. Tako je letošnje počitnice okrajna štipendijska komisija v Ptujju prejela od nekega štipendista naslednji zagovor zaradi neopravičenega izpita.

— Podpisani nisem napravil izpita, ker nisem imel skripta za študiranje. Časa sem imel dovolj, toda kaj mi to pomaga. Prosim, da upoštevate to izredno težko stanje.

Kmalu bodo verjetno morale štipendijske komisije skrbeti tudi za nabavo skript za svoje štipendiste.

Učeno in nerazumljivo

Neko združenje je o svojem delu pred kratkim poročalo tako učeno in nerazumljivo, da ni mogoče razbrati osnovnih misli. Objavljamo nekaj izvlečkov.

— Pasivno koexistiranje pomeni vrnitev k staremu in povzročanju napetosti, ker ni prizadevanja, da se najdejo sporazumni spori.

— Predlaga na podlagi poročila tovariša predsednika in mojega in na podlagi statuta ZSJ razrešnico starega odbora v izvršitev predsedujočega predsedstva in komisiji!

Zakonske dolžnosti

Na izpitu iz ustavnega prava je pred kratkim vprašal profesor nekega kandidata ustavnih rodoljubnih pravice.

— Veljaven je samo tisti zakon, ki se sklene na poročnem uradu.

— Izražate se kot kakšen aktivist.

— Počasni mislim...

— No, kaj še?

— Dolžnost vsakega državljanja je, da se poroči.

— Če bi bilo to res, bi se takoj izselili iz FLRJ.

V gledališču

Dva profesorja sedita v gledališču. Eden od njiju pokaže proti leči.

— Pogledj, v tretji loži sedi Einstein.

— Ni mogoče. Saj je že nekač let mrtev.

— Kje neki, pogledj bolje pa boš videl, da se premika.

Kratek postopek

Diplomirani inženir išče prvo službeno mesto.

— Vi nimate prakse, kaj ne? Potem prosim, prva vrata levo. Tako mi naroči vratar podjetja. Mladi inženir hrabro odpre vrata in se znajde na ulici.

Zanimivosti

ATOMSKA ENERGIJA V PREHRAMBENI INDUSTRIJI

Ameriška komisija za atomsko energijo je objavila, da je 11 podjetij predložilo predloge za gradnjo atomskih reaktorjev za konzerviranje hrane. Reaktorji bi proizvajali ogromne količine gama žarkov, ki bi jih izkoristili za sterilizacijo hrane in poskuse za konzerviranje. Ti poskusi bi bili del preiskovanj, ki jih dela ameriška vojska.

Absolventi iz leta 1945

Ko so na nedavni skupščini Zveze študentov gradbene tehnike v Beogradu med drugim razpravljali tudi o neustreznem študijskem režimu in o slabih učnih uspehi so vzbudili pravi krah podatki, da je še mnogo absolventov, ki so se vpisali na fakulteto v študijskem letu 1945-46. Ti niso nikjer uradno priznani, pa vendar obstajajo in so celo redni člani ZSJ. Od 200 študentov, ki so se vpisali v letih 1945 do 1946 in 1946 do 1947 jih je do sedaj diplomiralo samo šest. Vsekakor tu nekaj ne bo v redu.

Tekmovanje v govorništvu

Rektor beogradske univerze dr. Borislav Blagojević je prevzel pokroviteljstvo nad zelo nevsakdanjim tekmovanjem. Na beogradski univerzi bodo namreč v mesecu aprilu imeli tekmovanje v govorništvu. Zmagovalec tega tekmovanja bo nagrajen z enotedenskim bivanjem v sedežu OZN v Ženevi. Ostale nagrade so denarne.

POPRAVEK

Pisec članka »Z našo poljsko okolišrsko socialistično revolucijo smo uspeli«, ki je bil objavljen v zadnji številki Tribune, je STANE MARKIČ in ne Stane Marković, kakor je bilo pomotoma objavljeno.

TRIBUNA, list študentov ljubljanske univerze.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Miklošičeva cesta 2a, telefon 21-12. — Ureduje uredniški odbor.

— Odgovorni uredniki: Janke Popovič, študent prava. — Tekoči račun Komunalne banke 60-KB-1-Z-557. — Letna naročnina 700 din. — Izposojevalec: Tisk. — Časopisno založništvo: podjetje »Slovenski poročevalci«.